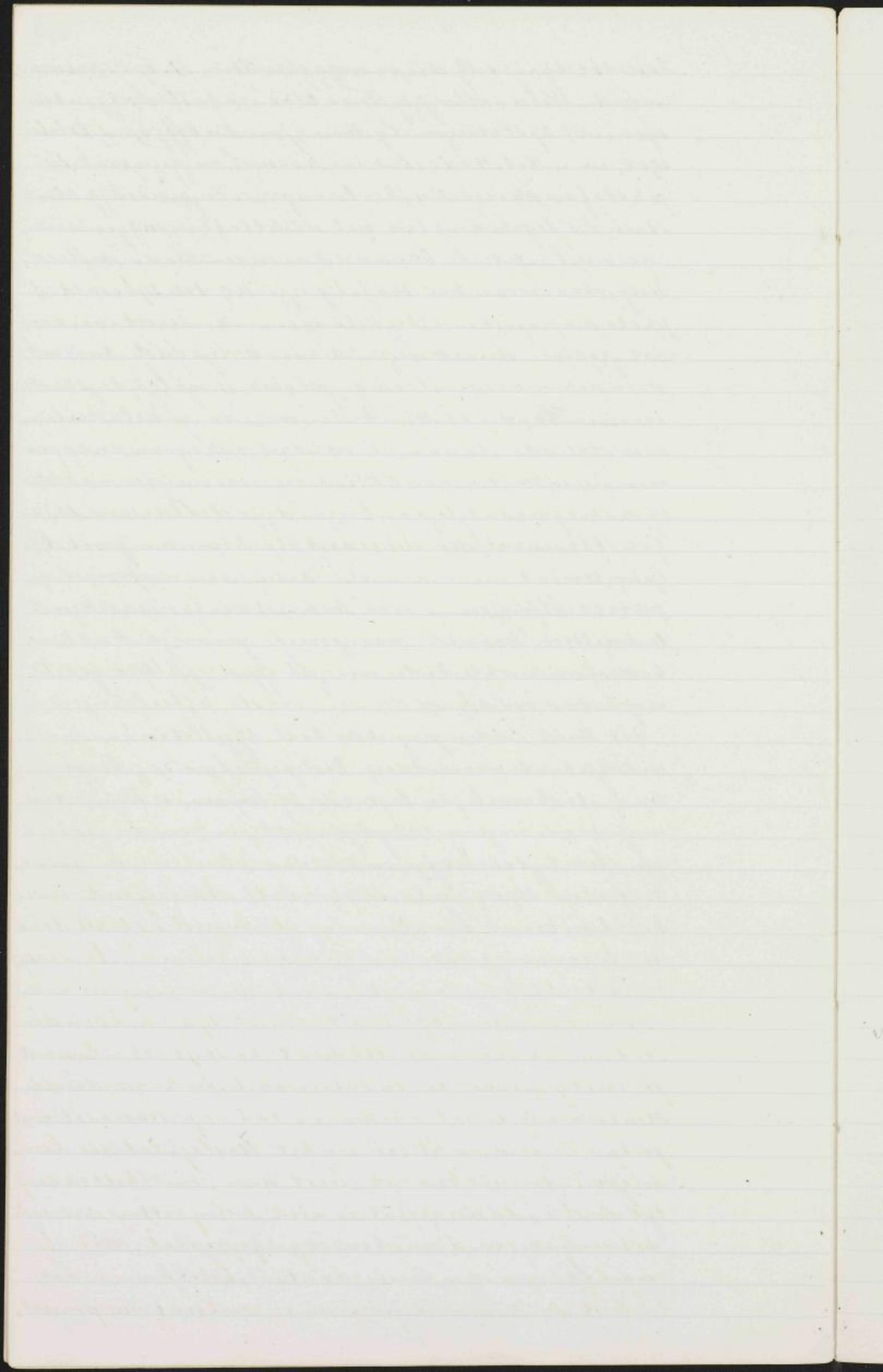

wel tot bijna 1 M. diep, weggebroken, en op nieuw ingemetseld; alle ijzeren ankers en banden zijn verwijderen; het steenen lijstwerk om de boogramen en de deur is hersteld, en de ramen zelre zijn opnieuw met glas voorzien; de torenduren zijn weder gebracht in den stijl van den tijd der stichting; de wijzerborden zijn verplaatst, en staan nu midden in de steenen balustrade van den omgang, zoodat thans ook de spits der bogen, in de zijden van de bovenste verdieping, geheel in het gezicht komt; de zolderbalken, de houten vloeren, en de klokkestool, zijn geheel vernieuwd; de houten trap, waarlangs men van onder den toren naar het orgel opklom, is weggenomen, en de toegang tot het orgel is nu gemaakt in het bittorentje aan de zuidzijde, wat door sommigen thans wel eens „de doopkapel" genoemd wordt, zoodat men nu van uit de kerk naar het orgel opklimt. Algemeen is men, over wat er gedaan is, zeer tereden, en wanneer, over eenige jaren, het nieuwe metselwerk wat bestaan zal zijn, zal het geheel nog beter voldoen.

Er valt echter nog iets heel bijzonders aangaande den toren te vermelden. Die voorgenoemde „Doopkapel", had reeds vaak, in het voorbij loopen, een punt van mijne overweging uitgemaakt; en was, dacht mij, in dat bittorentje, onder den vloer van de ruimte, te die de koster gebruikte, toch ook nog wel eenige ruimte, want die vloer lag zeker wel 1.50 M. boven den begane grond; wat zat daar onder? Die vraag schijnt ook opgegaan te zijn bij den een of den ander, die nu aan de restauratie van de kerk arbeidde. En eindelijk, op 1 September 1905, besloot men het te onderzoeken. Van buiten af brak men door den muur heen, en vond een ruimte, gevuld met een aantal gesneden eikenhouten kerkbeelden en beelden-groepen, die zeer veel door den houtworm geleden hadden, zoodat er van de meesten weinig meer overig was dan brokstukken; also mede een gedeelte van een kruis, verschillende klein en lots, en fragmenten in pijpaarde, waaronder twee kopjes.

Eene beschrijving er van gaf de Heer St. G. L. Groenewein, in het „Burkundig Tweekblad" van 16 September 1905. № 37. Evenzo de Heer Jan Kalf, op 2 October 1905, in „Het Huis. oud en Nieuw," en deze met 14 photographische afbeeldingen. En eindelijk de Heer W. Vogelsang, in het „Bulletin," uitgegeven door den Nederl. Oudheidkundigen Bond, aflevering van November 1905, bladz. 107 tot 116, met 8 photographische afbeeldingen. De Directeur van het Nederl. Museum gaf onmiddellijk last, om, wat gevonden was, voorlopig zoo goed mogelijk te conserveren. Naar het tijd kostuum van enkele Heiligen, den stijl der plooien, de uitdrukking en den vorm van gezichten en naaktfiguren, oordeelde men den tijd der vernedering te moeten stellen van 1470 tot 1520, en achtte de vondst daarom van groot belang, omdat men meende in deze voorwerpen nu echte overblijfselen van Oud-Nederlandse Kunst te bezitten, en wel, voor zooveel sommige stukken betrof, Kunst van de meest voortreffelijke soort; men wees vooral op de drie eerste afbeeldingen in „Het Huis," en figuur 1 in het „Bulletin!"

Blijkbare waren deze beelden alzoo opgeborgen, om ze te bereiligen tegen de schendende hand der menschen. En op welken tijd dat zou kunnen geschied zijn, laat zich eenigermate opmaken uit de volgende feiten. Op 9 juni 1579 had te Amersfoort de beeldenstorm plaats, en op 26 Augustus 1581 werd de uitvoering van „de Roomsche Religie," bij Haar caat verboden. Volgens een mededeeling in het „Nieuws van den Dag," van 10 Maart 1907, hebben de Staten der Provincie Utrecht, in 1593 een Commissie uitgezonden, om te onderzoeken, in hoeverre de Herstelling op het platteland van deze Provincie voortgang had gemaakt; en in het Verslag, dat die Commissie later uitbracht, leest men, met betrekking tot Soest: „De Kerke en is niet wel gerepareert, noch behoorlyk van d'oude onrezen geuyvert," wat, bij vergelijking met andere plaatsen, betekende, dat te Soest de Herstelling nog weinig voortgang had gemaakt,

van T. Pluim

In den Niederlanden im Jahr 1573

Amsterdam. Viele Menschen in dutch

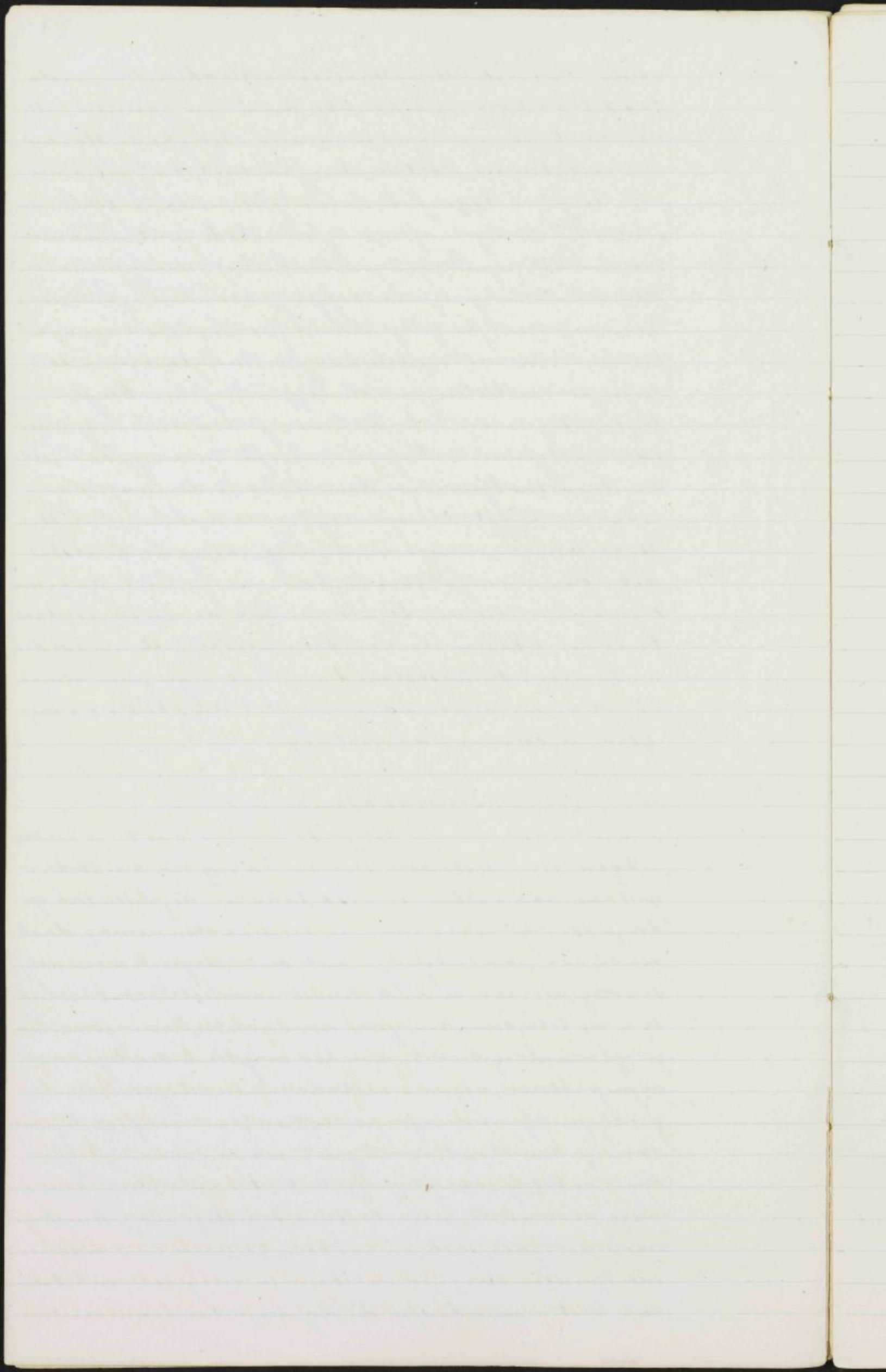
en de Kerk nog de oude beelden beretteh. Als predikant trad toen dan ook nog maar een gescrezen monnik op. Of die „gescrezen monnik" dezelfde is als Theodorus Antonius Victor, durf ik niet beslijfend, maar voor 13 juni 1590 had de laatste reeds te Soest, den „dienst betreden"; en op 9 juli 1606 verklaarde Samuel Pitius, Predikant te Soest, in de Synode van Utrecht, dat hij „een redelyk gehoor had". Rekening houdende met de gehechtheid der Soesters aan den oudens eeredienst, galdus de juiste datum, van het opbergen der beelden, wel liggen tuschen de jaren 1593, of 1598, en 1606. Dat nu gevonden is was alzoquin 300 jaren verborgen, en heeft meer geleden door den tand des tijds, dan door de hand der menschen.

En nu blijft alleen nog te vermelden, dat de voorwaarde, waaraan de Reggeaing de laatste subsidie van fl 2500.- verbond, en welke de Gemeente teraad aannam, deze was, dat de oude houten beelden, welke in den toren gevonden waren, door de Gemeente kosteloos aan het Rijk zouden worden afgestaan; alzo is die vondst dus thans voor goed eigendom van het Rijk.

De Predikants-woning.

Naar, voor de Herorming, de woning van den Pastoor gestaan kan hebben, is niet bekend. Misschien wel op denzelfden grond waar nu de Predikants-woning staat, maar dan waarschijnlijk met den voorgerek meer nabij den weg, die van de Kerkebuurt naar het Kort- Lijn leidt; ten minste, toen de pijpen voor de waterleiding naastdaar gelegd werden, zat daar, voor het inrijck der tegenwoordige pastorie, nog oud metselwerk in den grond. In elk geval, de tegenwoordige predikants-woning, op de plaats waar ze nu staat, is een geschenk van Isaak Janssen. Blykens het opschrift op zerk N° 110, in de kerk, heeft deze „Het nieuwe Predikants Huis" bekostigd. Deze Harmanus overleed 23 juni 1756, en was toen 93 jaren en 8 maanden oud. Op eenen steen, in wat toen de voorgerek van het huis was, leest men: „N° 1755 16^e Mey heeft Harmanus van Pem-

In den Heilige van 1573
Maastricht noot. Dese monnich in Greenwich,
ende o alzoo ghemisie tot predicaal
gestelt op den 13 juli 1594 Theodoor. Victor

In 1593 bracht een Commisie aan de Staten van Utrecht een rapport uit over hun bezoek aan de kerken te platteland, haars door de Staten opgedragen te einde te zien in hoever de Reformatie gevorderd was.

Deze "Visitatie" schijnt do. Biss ontbekend te liggen.

Soest.

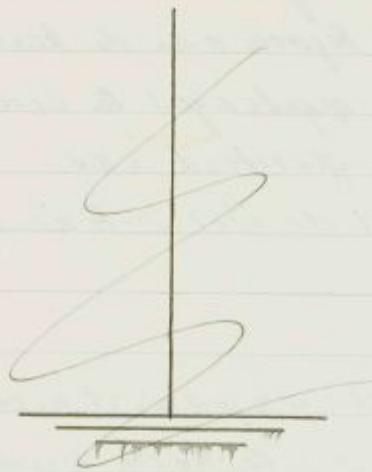
De kerche en is niet wel gerepareert noch behoorlyk van d'oude geweten (d.w.z. den Nach. credicent) gehuygh kerchmeesters worden gestelt als in de andere parochies." De fabriek (d.w.z. de bouw en inkousta van oordhoud) heeft uyt een weynigh lauts enke enig cleyne rentjens ontrent 66 gulden t'sjaers.

Bruno Jacobus van Amerisfont bedient hier de kerche met predicken, is een monnik geweest in 't clooster t'Soest, ende heeft hem te deser plaetse als pastoor gedraghen der lijd van 8 jaren (pastoor was toen ook predikant). Is gansch onervaren in de religie ende verclaert dat hij signes dient bezert ontslaeghs t syn. (Not. deze monnik is ewech, ende is aldaer by provisie tot predicant gestellt op den 14 juny 1594. Theodorus Anthonij Kector.)

¶ De pastorie slact weinigh reedkers ende wert

10.2

I de genechte holt een dubbeltal p. vranck de Maarschale van Eemland beroent en beedigt. De voordeur, (eene boven- en onderdeur), toee ramen naar de oostzijde, en een kleineraam naar de westzijde; boven drie ramen, en daarboven een groot zolderraam met houten luiken: aan weerszijde van dat raam een oraal rond gat in den muur, maar in glas. Aan de oostzijde ges ramen beneden, en ges ramen boven, allen uitgaende op den tuin. Aan de quidzijde beneden twee ramen, en een kleineraam van de keukens; boven twee ramen, en daarboven een groot zolderraam. Aan de westzijde drie ramen van de keukens, eene deur naar de keukens, een half raam, en toee ramen van het kamertje westelijc van de voordeur. Het is mij altijd voorgekomen dat deze westzijde van het huis, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijc,

dese man (Victor) onderhoude by onslach.
Coster is Goor Jantew, dewelcke oock a shoorle
o winters bedeent; heeft hier voor twee cleine sommer
a cherkens, ongeveerlyk 22 stuvers t'jaers doende
in huyre, met een huysken.

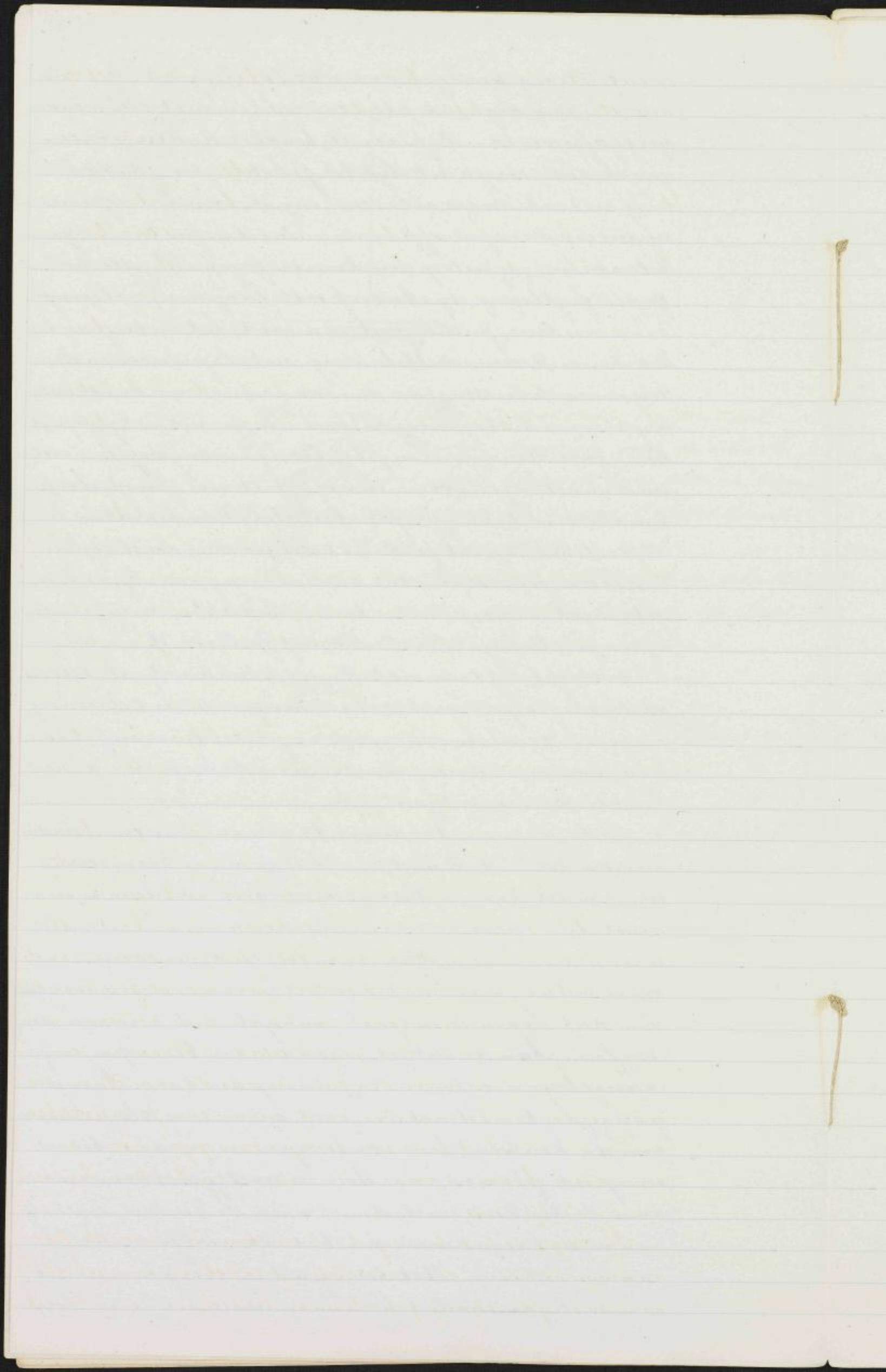
Hier is ca. pastorie. Ende hebban oock en schutterie,
(nl. papegaai-schutterie), dewelcke t'jaers van land-
renten heeft ontrint 100 gulden."

S. Plicim

„broek De Eerste Steen Van Dit Huis Gelegt." Terhalve had die plechtigheid plaats, ruim een jaar voor het overlijden van den schenker. In welke betrekking Starom, dus van Pernbroek tot Isaak Ingewestond, is mij onbekend.

De nieuwe Predikants- oroning, staat dan misschien verder van den weg af dan de oude. Het front, vlak naar het noorden, zug uit op den Iwarterweg, (verlengde van den Oudew Soesterweg, bij Amersfoort, en van de Lage Birkel). Daar was toen, juist tegenover de voordeur, de toegang tot het huis. In een dubbele haag, een lagerer aan mei, doorn aan de buitenzijde, en een hogere van buiken. Heesters aan de binnenzijde, was een draaiend hekje, met twee vaststaande vleugels, en naar den weg daarvoor een hardsteenens stoep, van welken men, langs drie hardsteenentredens, afdaalde naar den Iwarterweg. Mij is door eenen bejaarden inwonner van Soest verhaald, dat, ^{dien} ten jare 1816, een harddraverij van boeren-paarden is gehouden, ook door boeren bereid, waarrond de Prins van Oranje, (later Koning Willem II), prijzen had uitgeloofd, en dat Hijzelf, staande op den hardstenen stoep voor het hek der predikants- oroning, daarvan toeschouwde was, dragen de toers nog den arm in eenen dock; de Predikant W. G. van den Broek stond aan zijne zijde.

Dat „nieuwe Predikants Huis" was twee verdiepingen hoog. Het had, aan den gesneden voorgerel, de voordeur, (eene boren- en onderdeur), twee ramen naar de oostzijde, en een kleineraam naar de westzijde; boren drie ramen, en daarboven een groot zolderraam met houten luiken: aan weerszijde van dat raam een oraal rond gat in den muur, maar in glas. Aan de oostzijde zes ramen beneden, en zes ramen boren, allen uitziende op den tuin. Aan de quidzijde beneden drie ramen, en een kleineraam van de keukens; boren drie ramen, en daarboven een groot zolderraam. Aan de westzijde drie ramen van de keukens, een deur naar de keukens, een half raam, en twee ramen van het kamerltje westelijk van de voordeur. Het is mij altijd voorgekomen dat deze westzijde van het huis, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk,

er later tegen aan gebouwd was; stellig was het ten minste van slechter materiaal, en met veel minder zorg, afgewerkt. Misschien is, behalve de keukens, een groot deel oorspronkelijk bergplaats geweest, voor turf en hout, en zoo al meer; maar toen later een afzonderlijke schuur gebouwd was, is van die bergplaats in het huis een kamer gemaakt, die heel gezellig gelegen was, alleen wat laag van verdieping.

De nieuwe schuur, eerst van hout, later van steen, kwam met een dubbele deur uit aan den Ivaranteweg, maar had ook een deur naar den tuin en het huis. Lij had ruimte genoeg, ook voor een paar wagentjes. Andere gedeelte er van, met afzonderlyken ingang, was voor waschhuis ingericht, en voorzien met een gemetseld fornuis, waarin een ijzeren waterketel, en schoorsteen.

Wellicht nadat de straatweg naar Naarden gelegd was, is de hoofdtoegang tot het huis naarderzijde overgebracht, en heeft men daar een dubbel inrijhek voor rijtuigen, en een kleiner voor voetgangers, gemaakt.

Het geheele terrein, waarop het huis staat, is tachtig Acre groot, strekkende van den straatweg langs den Ivaranteweg, tot aan het begin van het Kort Eind aldaar. Van het Kort-Eind door eeneflinke sloot gescheiden, loopt de oostelijke grens daarlangs voort. Aan de zuidzijde grenst het erf aan bouwland van bewoners, nederom tot aan den straatweg. In den tuin loopt, rondom het huis, een wandelpad. Onderstussen een dubbele rij platgeschoren lindeboomen; de buitenste rij daarvan was echter reeds voor 1847 verdwenen, en de binnенste rij was ook al sedert jaren niet geschorst. Van dezen werd langzamerhand om den anderen een weggenomen, en in het gazon werden bloempertjes aangelegd. Tets verder den tuin in was de moestuin, en nog verder een boomgaard, met meer dan 70 fruitbomen; en aan het eind een boschje van opgaande eiken- en andere bomen, waar onder eiken- en berken-hakhout, en wandelpaden er door.

In 1893 is het huis geheel verbouwd, van welk feit de heugen is ook in den vermelden gedenksteen is ingebesteld: nu is de hoofd-ingang geheel naar de westzijde overgebracht.

20 N

Reed

10 N

6 A

2 Nov

Geschenken, ten gebruikte bij den Openbaar en Eeredienst.

1834 De Willewaarder Heer Petrus Attendoorn v' Allemard, van 23 Maart 1810 tot 11 Juli 1830 Predikant alhier, en daarna te Baumers, waar hij 22 December 1836 overleed, schonk aan deze Gemeente drie zilveren biers, ten gebruikte bij het H. Arondmaal, waarin gegraveerd is: „1834 - Soest."

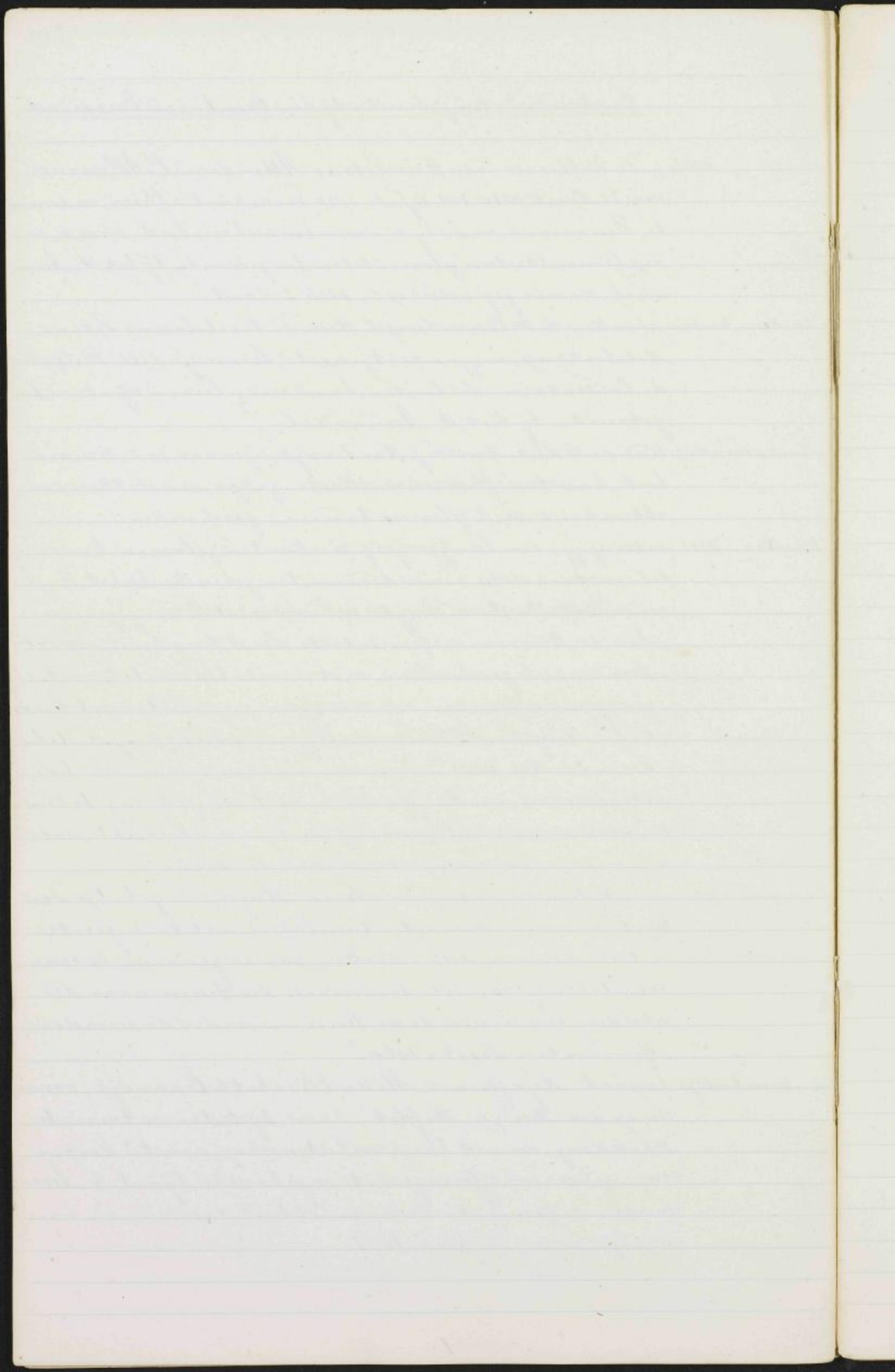
20 November 1850 schonken, de Willewaarder Leengel. Heer Dr Carel Lucius Petrus Metelerkamp, en zijne echtgenoot, vrouwe Judith Philippine de la Fontaine Schlüter, haar een zilveren wijnkant, ten gebruikte bij het H. Arondmaal.

Reeds voor 1847 had de Willewaarder Heer F. J. Harderwijk, eigenaar van Nieuwehoek, haar drie fluocellen collecte-zakjes, aan stokken van ebbenhout, met zilveren banden, geschenken.

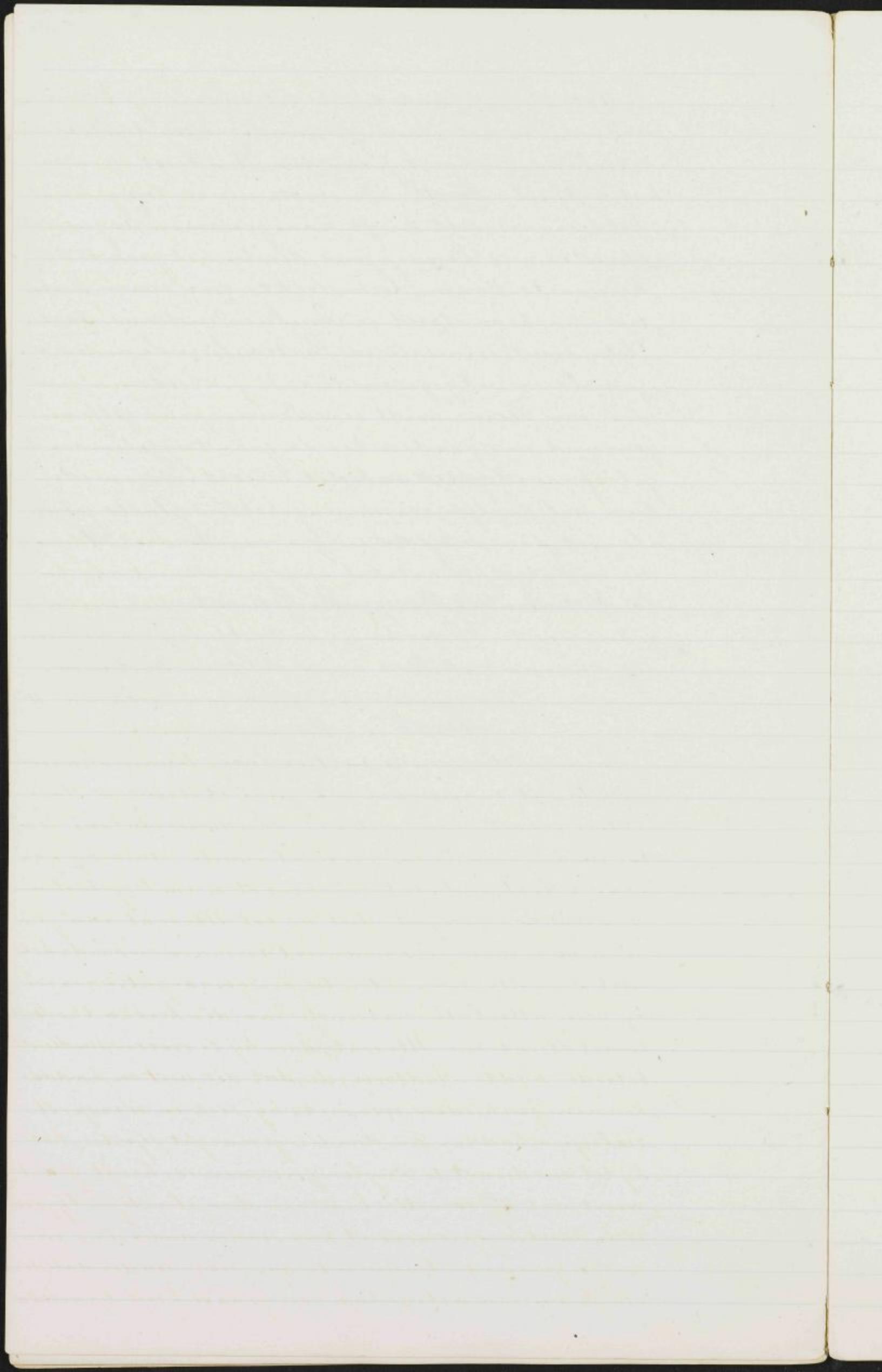
18 Mei 1853 entriagijz, een langwerpig vierkanten zilveren broodschotel, en twee dito ronde borden, ten gebruikte bij het H. Arondmaal. In de onderzijde van den schotel was gegraveerd: „Aan de Herormde Gemeente te Soest, ten gebruikte bij het Arondmaal geschenken, met 2 ronde bladeren, tot eentoe genegen aandenken, ook van mijens mijnechtgenoot vrouwe C. E. Muyshoven. - Buitenzetblif: Middelwijk. - J. N. Hilkes. - 18 Mei 1853." Daar de schenker den wensch had uitgesproken, om bij zijn leven niet als zoodanig bekend te worden, werd dat inschrift met papier beplakt, dat weggenomen is na zijn overlijden in 1854.

6 April 1860 schonk vrouwe Anthonia Maria Muyshoven, geb. op Den Oort, haar eendamasten tafellaken, met twee grote en twee kleinere dito servetten, waarin gegraveen is een voorstelling van het Arondmaal des Heeren, naar de schildering van Leonardo da Vinci, en verder de woorden: „Gemeente - Soest. 1860."

2 November 1873 besprak Mejuffrouw Alida Elisabeth Craandijk, vrouw, de op den Huijze „Hofslot", haar, bij testamentaire beschikking, en uit hare nalatenschap aante koopen, drie zilveren offervazen, ten gebruikte bij het H. Arondmaal. De Gemeente kwam in het bezit daaraan, na haar overlijden op 22 juni 1875.

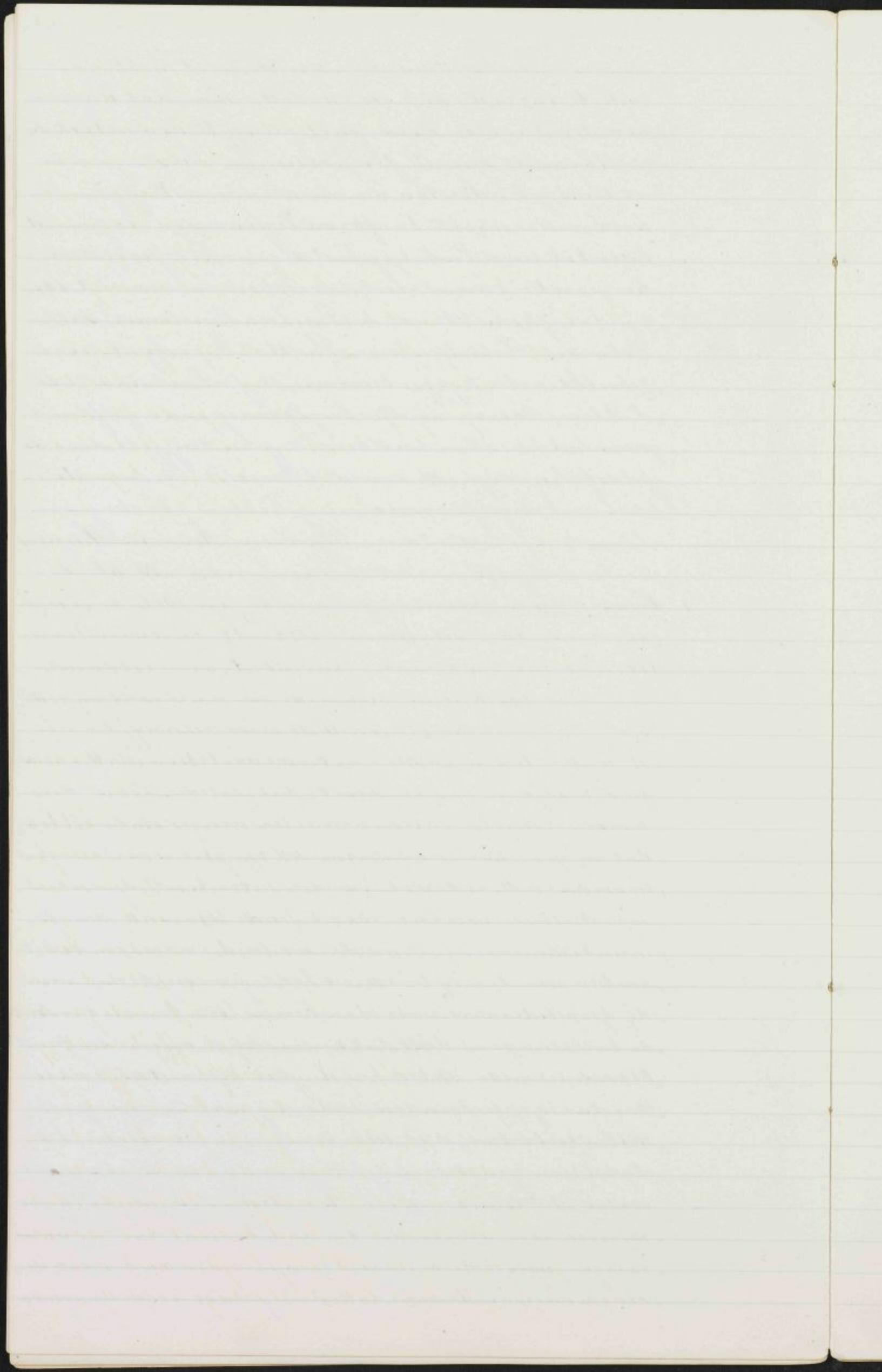
Predikanten
bij de
Nederduitsch Hervormde Gemeente
te
Soest.

Met tegenspraak moet dit onderwerp begonnen worden. In het Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden van A. J. van den Heuvel, leest men in het artikel „Soest“: „De eerste die in deze gemeente „het leeraarsambt heeft waargenomen, is gewist „Christianus Lenneppeus, die in het jaar 1500 „herwaarts kwam, doch slechts voor eenen korte tijdt; na hem stond er Paulus Lindenus.“ In de „Acta der Provinciale en Particuliere Synoden, van zameld en uitgegeven door D^r. J. Reitsma en D^r. S. D. van Veen“, wordt een Lenneppeus zelfs niet genoemd, en daardoor ben ik gaan strijfelen aan de geloofwaardigheid van dit bericht. Hiermede kan wel dezelfde verwarring hebben plaats gehad, als met den schilder en graveur Hendrik Aldegraaf, die in datzelfde artikel opgegeven wordt als te Soest, (proor. Utrecht), geboren te zijn, doch waarschijnlijk geboren is te Paderborn, in Westfalen, en al spoedig daarna verhuisd naar Soest, in Westfalen.

(Conversations-Lexicon van Brockhaus, 11^e
uitgave, i. r. „Aldegrave, Stein.“)

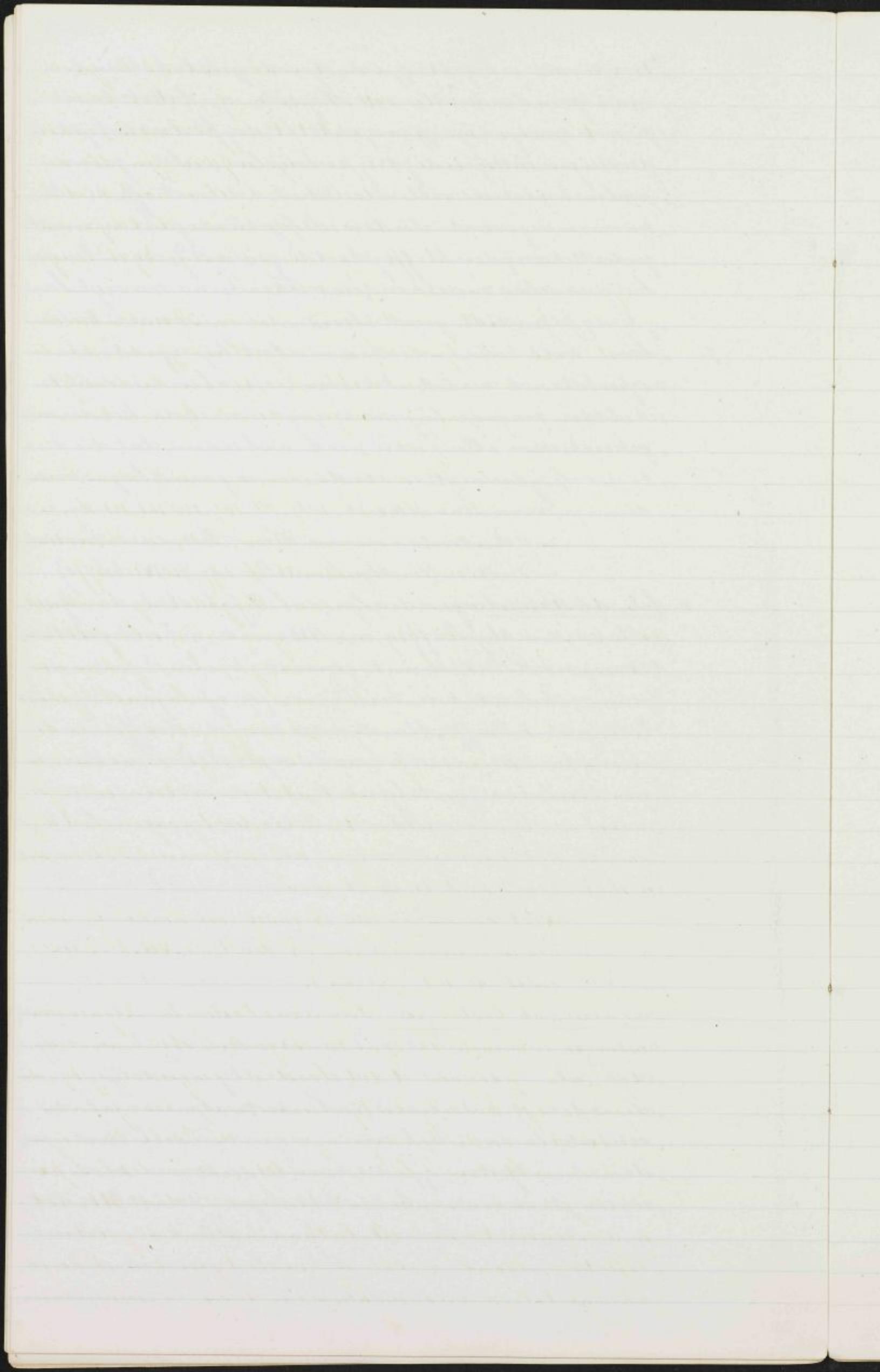
In de „Acta synodi particularis, binnend Anhem, gecelebreert anno 1590 den 13 Junij et deinceps stylo veteri“, leest men, sub 25: „Theodorus Antoni die, tot in den synodo affgeraeght sijnde, waer hij geexaminiert ende tot den ministerium toegelachten. Sij heeft wel geseght, dat hij tot Utrecht van Joh. Hannes Cesario geëxamineert is, maer en konde het niet doen blijken. Is ten troeden geraeght, waerom hij geen attestatie vertoonde van die kerke tho Soest in het Sticht van Utrecht, daer hij te voorewden dienst betreden hadde. Andtvoorde, dat dit niet en hadde kunnen geschieden, overmits hij sich in overspell verloopen hadde. Ten darden geraeght sijnde, hoe hij tot den dienst te Luylen gecoemmen is, heeft geantwoort, dat hij van die E. heeren der plaatzen bij propositie daer toe gepronorceert was sonder andersins van eenige gemeente beroepen te sijn, oock sonder dat die clausa daervan wetenschap van gehadt heeft. Op welcke

„stucken die broders des synodi gelet hobbende
 „ende berindende die soo swaerte sijn, dat daer
 „geen dispensatie opon valt (denijl den artijckell
 „72 Hagensis synodi die personen, sulcke groere
 „sonden begaende, van den kerckendienst affet, all
 „waeren sie schoen te vooren legitime geexaminiert
 „ende tot den dienst toegelacten geweest), soo enkennen
 „sie geensins verstaen, dat Theodorus voorseyt law,
 „gen dat predickampt botiden moege, maar willen
 „hem wel behulpelick sijn, dat hij ergents eenen
 „schoeldienst mochte becoemmen om alsoo middell te
 „hebben, waenop hij sijn huysfrouw ende kinderen
 „onderhoude. Men sall oock arbeiden, dat die ker-
 „ke tot Suylen metten eersten mit eenen bequemmen
 „dienaer versiert woude."

(Reitsma en van Teun, Acta der Provinciale en Particuliere Synoden. IV. bl. 71).

- 1 Samuel Pitius woonde, op v. 9, en 10 juli 1606, de „Synode
 „der kercken des Stifts van Utrecht, gehouden binnen
 „Utrecht int Catharinenv Convent, bij als „kerckendie,
 „naar tot Soest, en, verolaerde (op vjuli) dat hij rede,
 „lick gehoor hefft. Claechde so over de hooffden als
 „d' ander ter oorsaek van de superstition; dattenoch
 „geen psalmen sijz ingeroert; dat de overheden den
 „schoolmeester op sulcke conditie aengenomen hebben,
 „dat hij geen psalmen singen sal op poene van geaspeat
 „te worden; dat andersins (sander sulck belet) den school,
 „meester wel daertoe gesind soude sijz, end de ge-
 „meente davin geen moyte en soude maecten. Ver-
 „haelde oock dat sij te vooren hadden versocht, dat men
 „de doopbedienen ende den huue lick berestigen sou-
 „de in de huysen, doch dat nu meestal affgebracht sijz.
 „Claechde mede dat d' huyluydren bij haer selfs singen.
 „Christus is opgestanden, ende de psalmen niet en
 „willent olaecten; dat oock eenige, de huuelicksche pro-
 „clamatien gedaen zijnde, haer in de kercke in den
 „echter staet niet en laten berestigen. Verhaelde, dat
 „hij noch geen arondmael en had bedient ter oorsaecte
 „van de superstition, daer d' huyluydren noch mede in
 „genomen zijw. Meende, datter wel eenige onder de gemeen,

te zijn, die geneijcht zijn om ten avondmaal te gaen,
maer geene onder de wett. Seijde mede, datter onder
„de wet eenige sijn geneijcht tot de psalmes, maer
doordien datter enige rijke huisluijden sijn, die de
psalmes niet en willen toelaten, deselre noch niet en
kunnen ingeroet warden. Seijde mede, dat hij noch
geene diaconie en heeft, doordien d' arme bij d' huys,
luijden selve onderhouden worden."

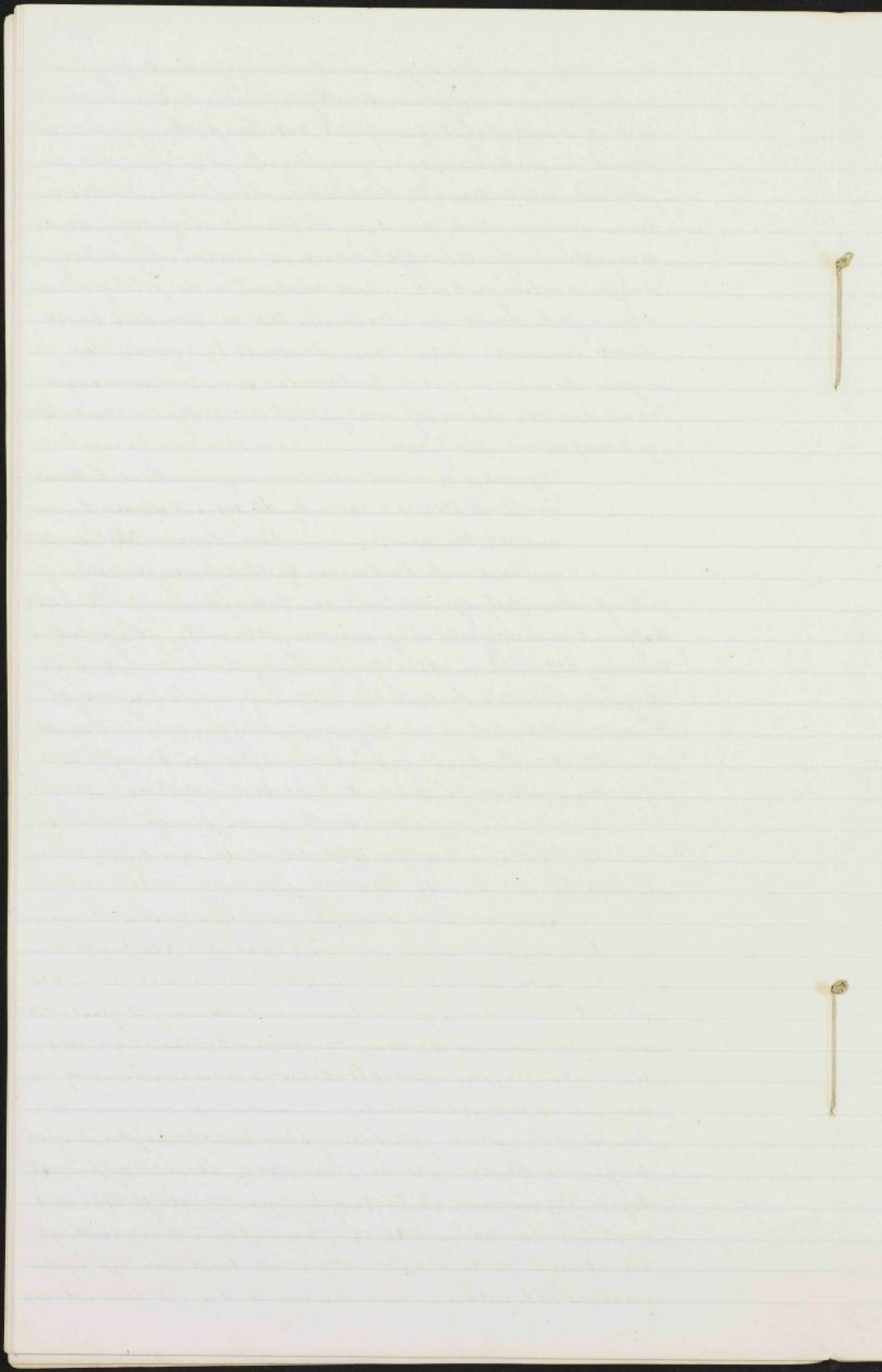
Op 9 juli wordt genotuleerd: „die van Dordt en Berch,
Soest, Emmeren ende Baern wtgestaen sijnde", d.i. de
vergaderkamer verlaten hebbende, is van de overige
leden der vergadering, aangaande die gemeenten, „niet
gehoort dan alle goet."

(Tijdschrift voor Oudheden, enz. van Bisdoms Provin.
die en Stad Utrecht. 1687. Bl. 102, 120, 141, 151, 167, 205,
en 206. — Reitsma en van Teek, Acta der Provinciale
en Particuliere Synoden. VI. bl. 297, 310, 311, 317).

In de Handelingen der Synodale Vergadering van Luid-Holland, d.d. 26 juli 1619, worden genoemd, als geuite,
dewegens Remonstrantsgezinde verochters, Johannes
Pythius, Predikant te Aarlanderveen, en Samuel Pythius,
Predikant te Waarden. Zij werden afgezet, maar in de
Synode van Woerden, gehouden in 1625, geëxamineerd, en
meder beroupbaar gesteld. De laatste werd toen, onder goedkeuring
der Synode, meder te Waarden beroepen. Lou deze
Samuel Pythius dezelfde zijn, als de Samuel Pitius, die
in 1606 Predikant te Soest was?

(List en Royaards, Archief voor Kerkel. Geschiedenis, ingondenheid van Nederland. VII. bl. 20, 102,
en bl. 40, 102, 222, 229).

2 Regnerus ab Oosterzee, (Reynerus Oosterzee, Reynier van
Oosterzee), woonde op 27 en 28 Augustus 1612, „na ouder
stijl", als „predicant tot Soest", de vergadering bij „der
Synode oft kerkelycke bijeencomste, op voorgaende
convocatie ende beschrijvinge van de Edele Termogen,
de heeren Staten 's lands van Utrecht in deselre pa-
rijsche gehouden - ende dat binnen de stadt Utrecht
in den convente van St. Catharina in den grooten
refectorialdaar", welke synodale bijeenkomst hoofd-
zaakelijk belegd was, om haars voor te leggen „scherentwerp

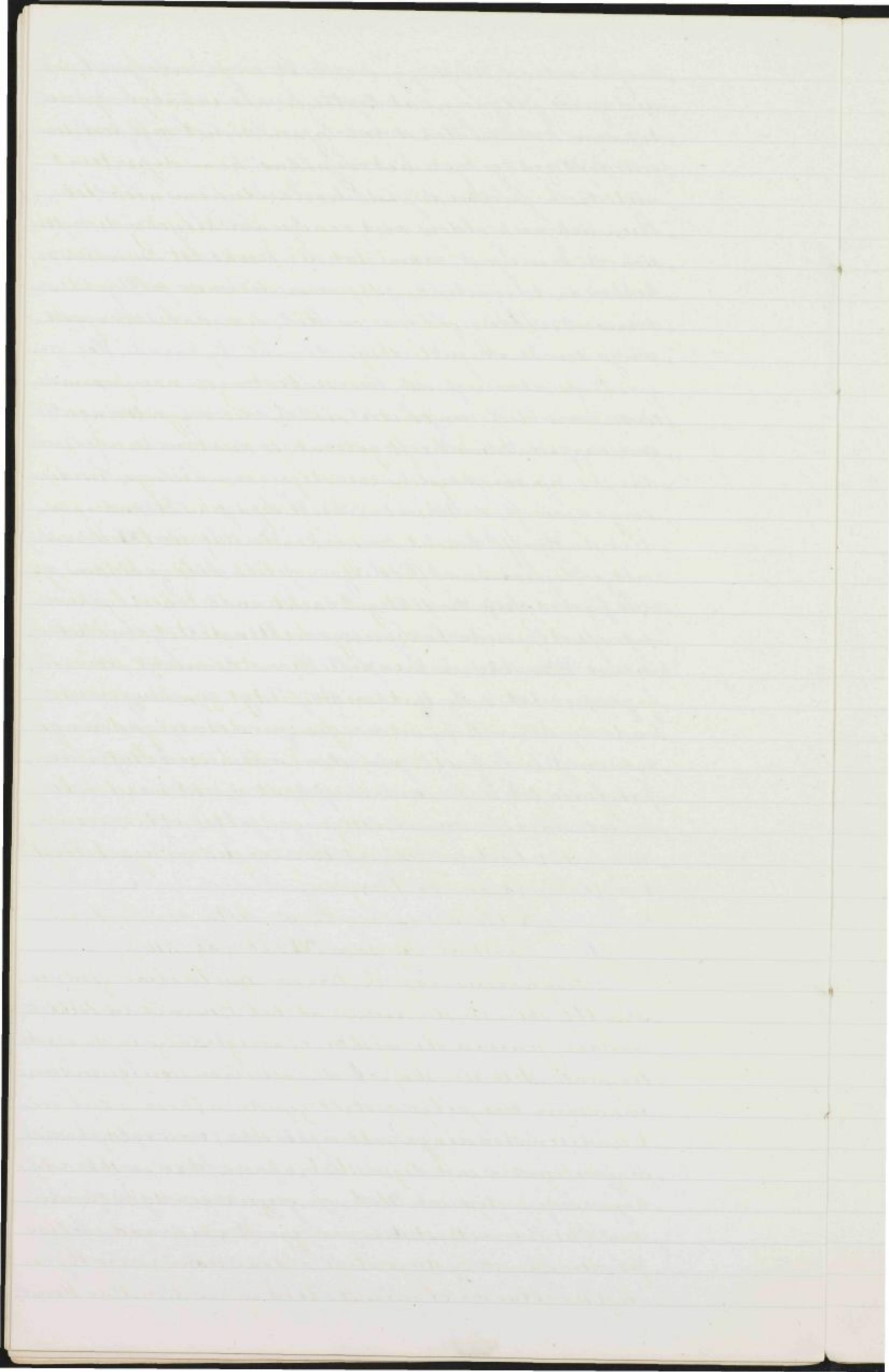
"van Kerckenordeninge," om het "advis ende geraeten" van deze vergadering daarop te horen, waarom het ontwerp van artikel tot artikel overluid, langzaam, en duidelijk zoude worden voorgelezen.

Op 20 Augustus, bij de behandeling van "Particul. liere vragen, daan op advise is begeest," lezen wij: "de predicant van Soest, sekeren casum matrimonialem hebbende voorgestelt, genoegsaam in de politieke overdrantie der E. H. heeren Staten verhandelt ende nader verlaert int appointmentement, bij hare E. Maj. gen. gever op seker request, ter occasie van dese voornoemden casu hare E. H. overgelerert, istot de voorsp. ordonnantie, ende appointmentement gewesen om hem daurnate reguleren."

(Tijdschrift van Oudheden, enz., van Bisschop, Provincie, en Stad Utrecht. 1617, bl. 167, 190. — Reitsma en mw. Veen, Acta der Prov. en Particul. Synoden. VI. bl. 330, 342.)

Deze Regnarus ab Oosterzee, Guilielmi zoos, was op 10 Augustus 1619 Predikant te Bunnik. In de Handelingen der Provinciale Synode van Utrecht, gehouden binnen Utrecht, "int capittelhuis ten Dom," van 10 Augustus tot 1 September 1619, lezen wij aangaande hem: "alhoewel hy in dese voorgaende synode hemself, ren neutrael heeft gehouden ende nu bereyt was het formulier te onderteeken, nochtans daer hy sich in alle syne bedieninge, gelyck uyt voorschey, den beschuldigingen, depositien ende syn eygen bekentenis blijkt, in die leere ongestadich ende spottach, stich, in syn leren ongeregeert, jaer selfs in dese tegenwoordige vergaderinge seen lichtvaerdich gedragen heeft, soo is gesolreert, dat die voornoemde Regnarus ab Oosterzee van nu voortaen zall wesen gedeponeert van alle kerckelycke diensten ende bedieninge volgens die sententie, die hier volgt ende hem in die voorgaderinge is voorgelesen:

"Het Synodus, gehoort hebbende verscheyden beschuldigingen concernerende die leere ende leven, ingebracht tegen Regnarus ab Oosterzee, jegenswoerdigen predican tot Bunnik, ende syne verantwoordinge ende eygen bekentenis, mitgaders in die mese des Heeren gelyck gelet hadden op alles, waerop in desente letter stondt,

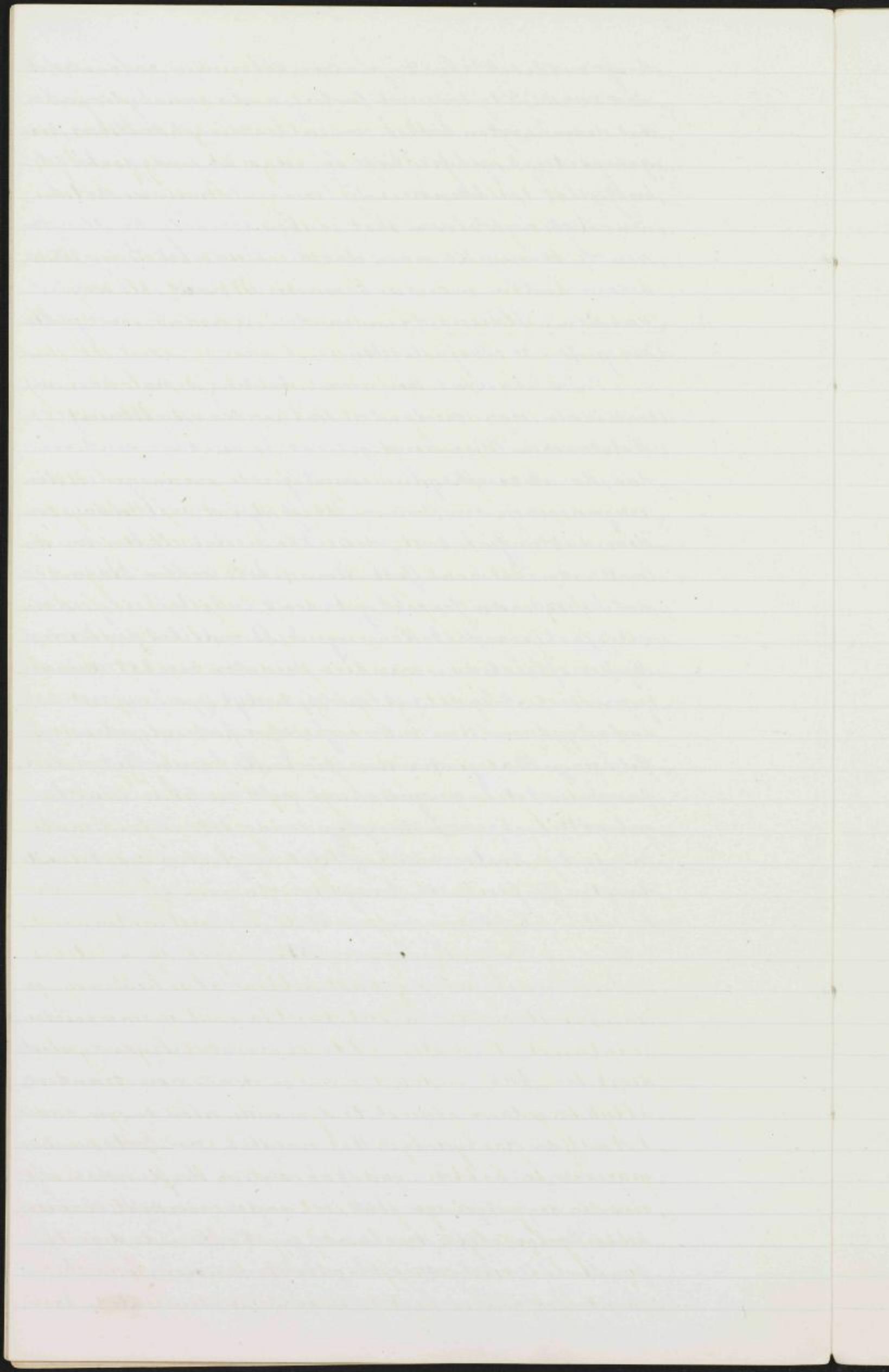

„ heeft eendrachtelyck gevoordeelt ende verclaert, dat
 „ die voorss. Regnerus ab Oosterzee als inhabyl synde
 „ tot den kerckendienst van synen dienst sall werden
 „ gedeporteert, gelyk het Synodus hem deporteert
 „ mitsdesen, belastende ende berelende hem noch tot
 „ Bunnick noch elders met eenige kerckelycke diensten
 „ sich te bemoyen, maer dat die kercka tot Bunnick ne,
 „ derom met een ander bequaem dienaar sall worden
 „ voorsien. Aldus gedaen in die synodale voorgade,
 „ zinge den 12 Augusti 1619.

„ Ende alhoewel die voorss. Oosterzee nae pronun-
 „ tiatie van dese sententie sich in die vergaderinge
 „ seer onrenduldich heeft getoent, is nochtans sanderen
 „ daeghs na versheyden ernstige vermaninge in die
 „ vergaderinge verschenen, heeft syn schult ende ver-
 „ diende straffe bekent, verseekende dat die broederen
 „ met ende voor hem Godt Almachtich wilden bidden, op
 „ dat hy wederom terecht gebracht ende behoorlycken
 „ satisfactie ende bekeeringe hebbende tot den kercken,
 „ dienst ofte andere mindere diensten mocht werden
 „ gepromoveert, ende dat middelretyt zyn huysmouw
 „ ende kynderen door intercessie van dese vergaderinge
 „ ende singuliere gracie van die E. Mo. heeren Staten deser
 „ provincie tot haew onderhoud ydt mocht werden toe,
 „ geleyt, naerop nae ernstige ende iteratire verma-
 „ ninge tot boetreerdich ydt die vergaderinge beloeft
 „ heeft alle faroer te bemyser."

(Reitsma en van Daeen, Acta der Provinciale en
 Particul. Synoden. VI. bl. 109, 110).

„ Reynerius van Oosterzee, Guilhaemi zoon, hy
 „ was tot 1611, eerst predikant tot Bunnik en Vechten,
 „ en daar gereed 1617 of 1618, of vroeger, also in de eerste
 „ Clasfichele Acte van 1619, al als gereende word geronden;
 „ is wederom beroepelijc gestelt zijnde, alhier, (Gul en
 „ 't Fraal en Hondsryk), beroepen 1622; word veldprediker
 „ en ziekebezoeker in 't Leger 1626, alsook 1628 en 1632. Hy
 „ nam in de pestijd van 1636, op verzoek van de Wethouders
 „ van Rhenen, en toestaan van zijn Kerkenraad en Clas-
 „ sis, den Dienst by de pestige aldaar waard; word 1637, in
 „ Aug. emeritus verklaard. Hy bied zynen dienst de broe-

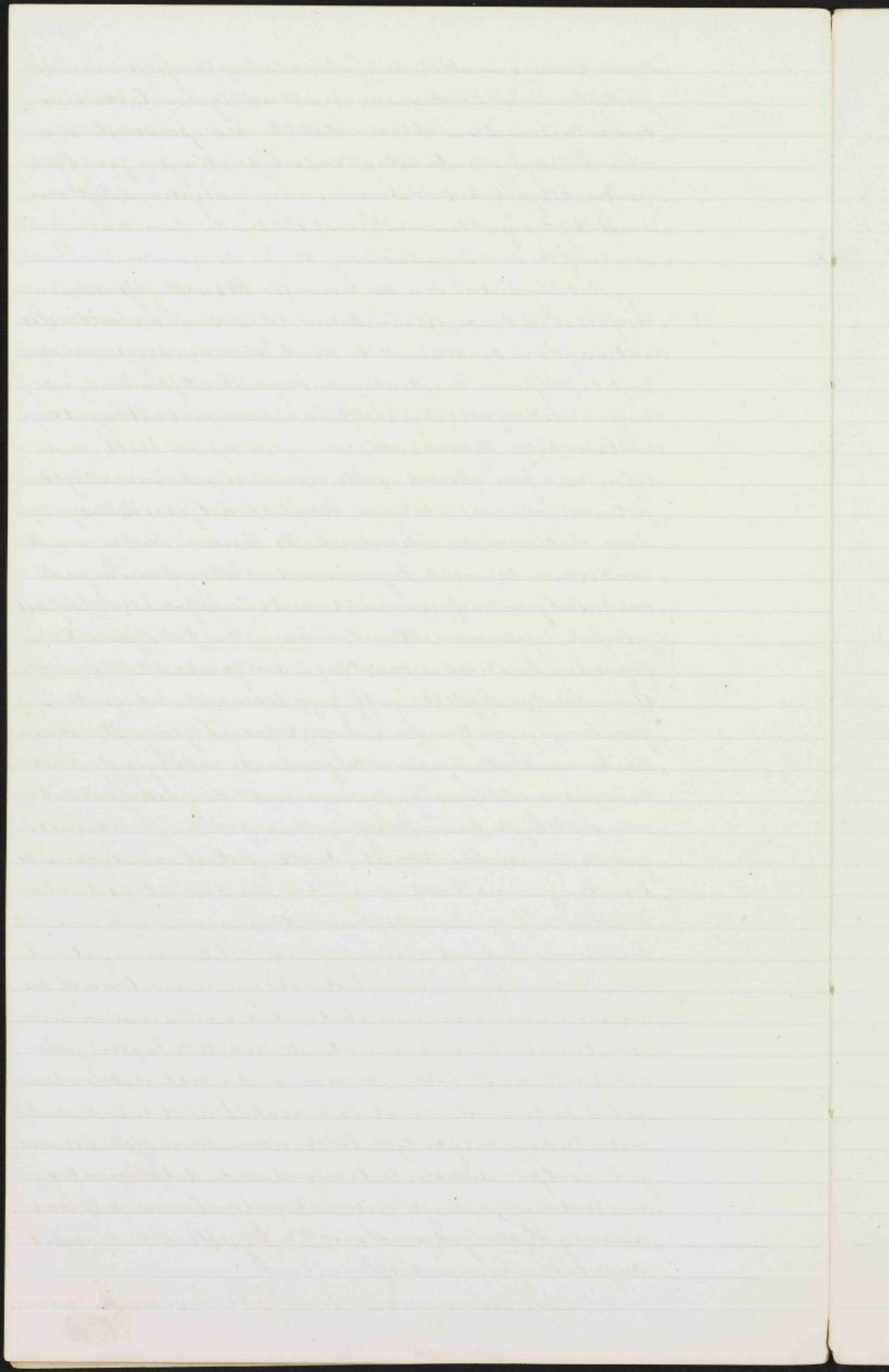
"deren wederom aan, om als krankbezoeker, en anders, de
"pestkrankte bedienen, en ook andere mee, die hem
"van noden mochten hebben, en ontbeeden zouden 1615, ver,
"nieuwde deze aanbiedinge en verzoekt eenig jaarilyks
"hulpgeldt tot beroveringe van zijn Studium Botani
"cum. Hy is gestorven 1652 of 1653."

(H. van Rhenen, Lijste van de namen der Predi-
kanten onder de Provincie Utrecht. bl. 104).

3. Paulus Lyndenius, (Lindenus, Lindenius, van der Lin-
den), heeft als Predikant te Soest, waar hij sedert 1615 stond,

(A.J.v.d. Aa, Aardrijksk. Woordenb. v. Nederland, i. n.)
de Synodale vergadering in St. Catharinente Utrecht, op
12 October 1618, bijgewoond.

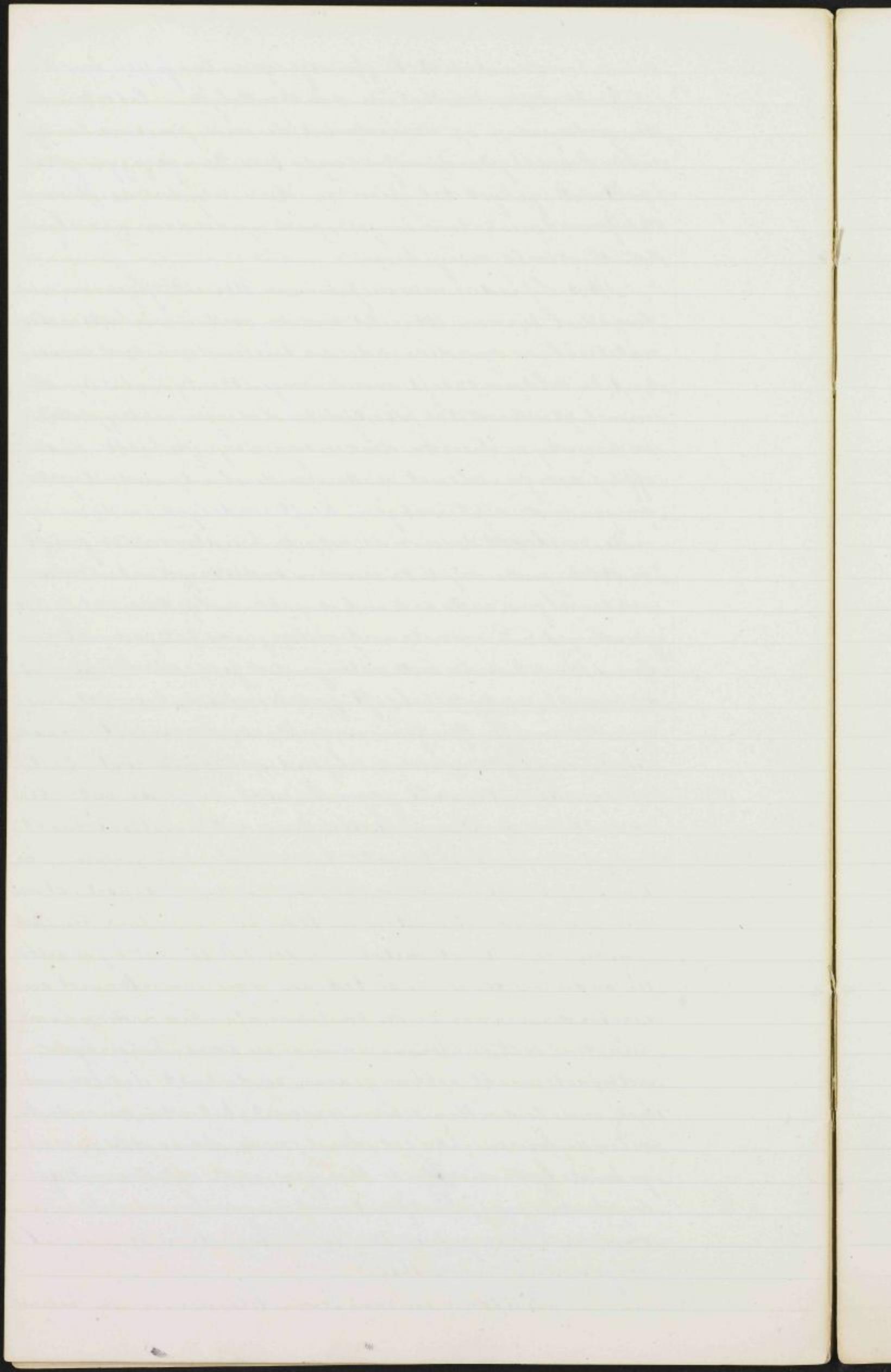
In de "Acta ofte handelinge sinodi provincial Utrecht
"jeotinae, gehouden binnen Utrecht int capittelhuysten
"Dom met authorisatie der E. Mo. heeren Staten van den
"lande van Utrecht, begonnen den thienden Augusti
"anno 1619 ende geeyndicht den 1^{en} Septembris", leest men,
op Cap. 2: "Joannes Monachius, -- Paulus Lyndenius,
"Agidius Seistius, respectieve predicator tot Buscho-
"ten, - Soest, - Segrelt, gelyck sy tsamen een request had,
"dew oorgegeven aan de E. heeren Gedeputeerde van de E.
"Mo. heeren Staten van dese provincie, waerby sy verclaert
"dat se dese vergaderinge nyet en conde houden
"voor wettelyck, overmits sy synde ingesetene predicanten
"van dese provincie werden blytengesloten ende vereende
"daer toe geadmitteert, versochten daerom off hiernede
"te sitten als judices, ofte dat de Remonstranten mochten
"hebben een vergaderinge apart, gelyck sy in Octobri
"des voorleiden jaers gehad hebben, alsoch hebbensy, ge-
"examineert synde, in substantie vast op een maniere
"geantwoort, te wreken al te samen tot Leyden gestu-
"deert te hebben, ende het geroelens der Remonstranten
"altijt toegedaen geveest te syn ende noch te syn, ende
"hetselfde partydelijk tot naadel van Godts kercken
"gedreven te hebben, ende (naedat se hooft voor hooft
"voow die vergaderinge geuiteert ende ondersocht waeres,
"hebbew gelijckelijck verclaert) nyet alleen de decreta
"synodalia voor onscriptmatich te kennen, ende conse-
"quentelijck deselre nyet te connen ondertecken, maer

„daer en boren onnodich te zyn sich op de Confessie van de
 „Nederlandtsche kercke ende den christelycken latechismo
 „te verclarow - - - maar over dat de vors. personen van
 „alle kerckelyke diensten ende bedieningen zyn gede,
 „porteaert, gelyck tot dien eynde een yder, hoeft voor
 „hoeft wederom binnen gezoeken synde dese naer volgende
 „sententie is voorgelesen:

„Het Synodus van de prorincie Utrecht, jegenswoordich
 „vergadert binnen Utrecht om de goeden resolutie des
 „nationalen synodus ende den berelijnder hooger orde,
 „heyt te voldoen, heeft voor haer gecitert (Paulus Lynde-
 „nius), predicant tot (Soest), den welcke geraacht zynde
 „waerwoor hy de decreta des voorseyden synodi hiebt, ende
 „off hy oock geresolueert soude syn deselre te onderteycke,
 „new ende te achtervolgen, heeft ronduelyck in dese syno-
 „nodo reclaert deselre decreata te houden voor onscript,
 „matich ende nyet te connen onderteycken en de
 „achtervolgen, ende daer en boren kennelyck is, dat hy het
 „geroelen der Remonstranten doorgaens tot ondienst van
 „Godes kercke ende ontrustinge der gemoeider en seer hef-
tich ende partyclich heeft gedreven ende het contrarie
 „geroelen van de Gereformeerde kercke tegengestaen, maer,
 „om de voorseyde synodus volgende de ordre ende last,
 „in synodo nationali gegeren, ende de goede intentie
 „van de Ho. Mo. heeren Staten Generael heeft verlaert,
 „gelyck se verlaert mits deser, doct de voorseyde (Pau-
 „lus Lyndenius) van nu aff sall worden gedeporteert van
 „alle kerckelyke diensten en bedieninge, gelyck hem het
 „synodus deporteert mits deser, ter tyt toe dat hy door be-
 „ter onderrichtinge ende bedenkinge hem selre met de
 „Gereformeerde kercke soo in deser als alle andere leeu-
 „poincten sall conformeren ende de kercke behoorlycke
 „satisfactie sall hebben gedaen ende met deselre vraer-
 „lyck ende ten volle wesen versoent, belastende ende be-
 „relende hem nochtet tot (Soest) noch elders sich mit eeni-
 „ge kerckelyke dienste te bemoyen, ende dat daerentuschen
 „de plaatse van (Soest) met een bequaem leeraer sall worden
 „versien. Aldus gedaen den 19^{den} Augusti in de synodale
 „vergaderingh anno 1619!“

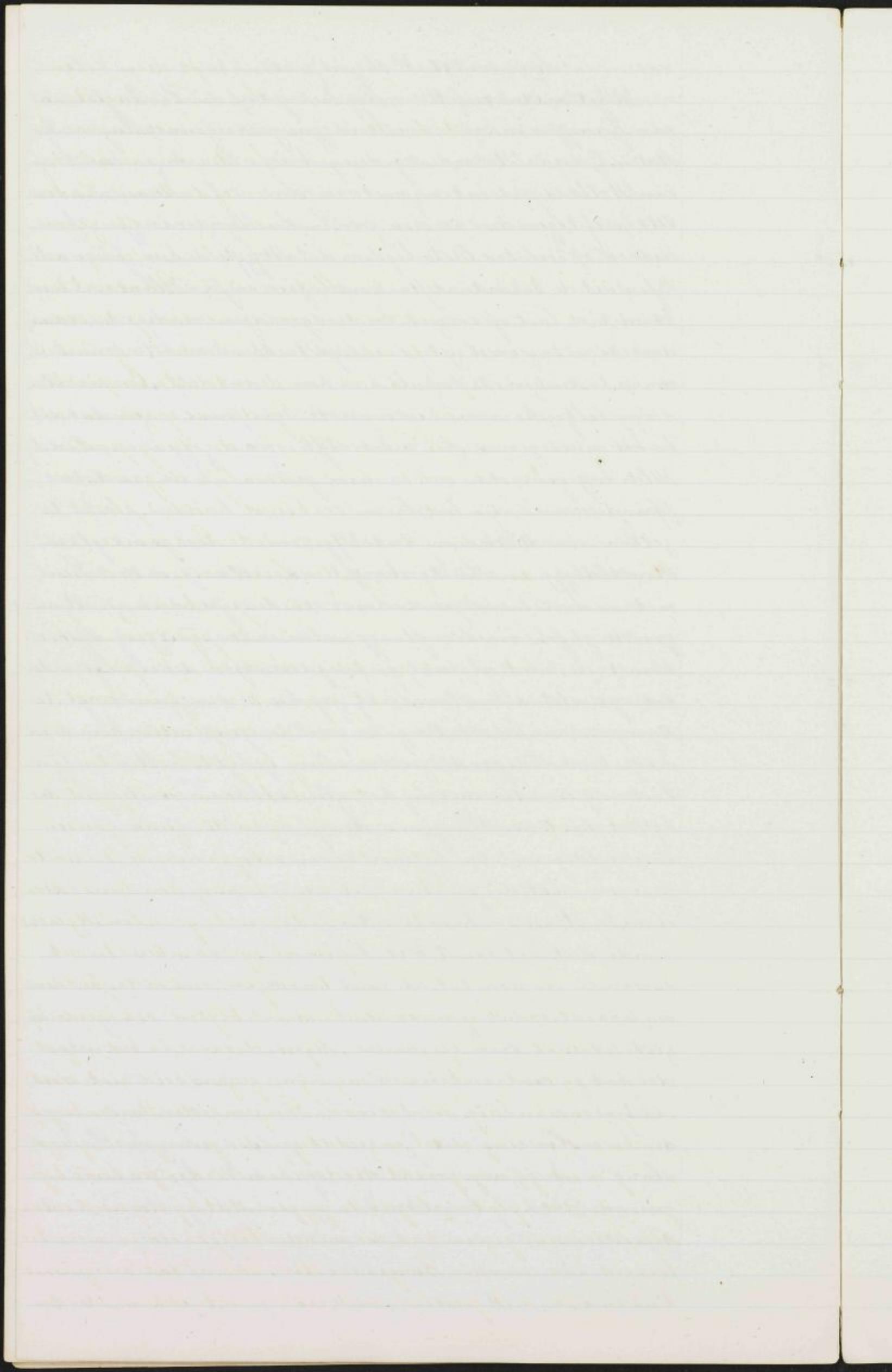
(Reitsma en van Veen, Nota der Prov. en Partial.

Synoden VI. bl. 361, 417, 418, 448).

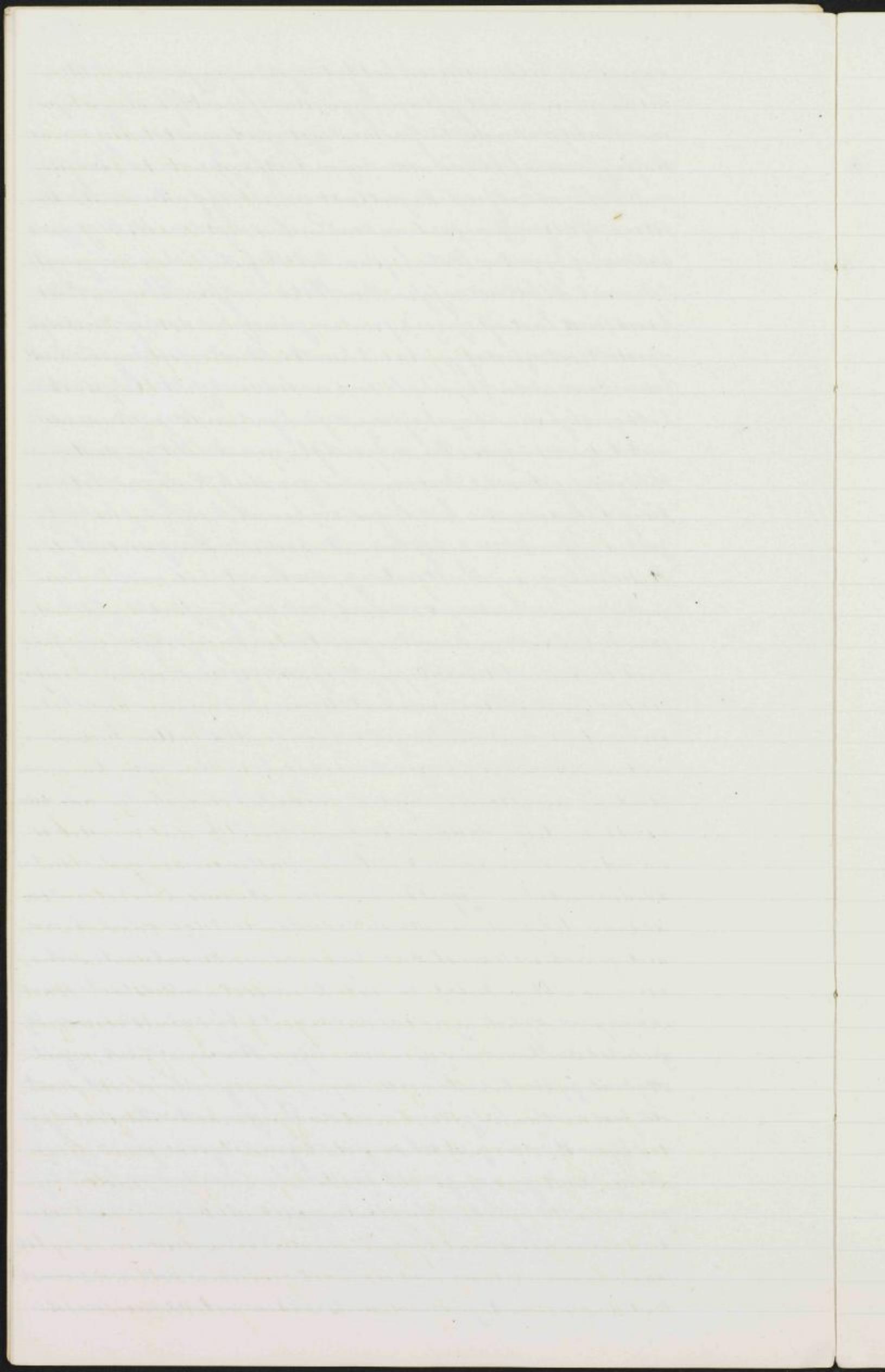
In het midden van 1623 werd het getal der Remonstrantse gerangen op Loerestein vermeerderd met Paulus Lyndenius, die te Kampen gerangen was. Van dezen wordt verhaald dat hij, in het najaar van 1622, velen weken aan den Uithoorn, zeer krank had gelegen ten huize van zynen vader, Mr. Nicolaus Lyndenius, en dat zijn vader, Johannes Lyndenius, Predikant te Rockingen, een hard contraremonstrant, op een reis naar Amsterdam daar voorbij razende, door Nicolaus werd uitgenoodigd om aan wal te komen, en den krankenzoon te bezoeken, en hem, "daar hij sich voor Me, dicyt liet gebruiken," iets voor te schrijven, maar dat die harde vader zynen zoon niet mild a zieen, zeggende: "Laat hij sich bekeeren, dan sal ik hem weer aennemen en ontfangen voor mijn soon."

Aan den Uithoorn wat bijgekomen, doch niet geheel hersteld zynnde, werd hij verzocht naar Kampen te komen, en daar de Remonstranten met predikanten dienen. Lynde zakte gaf hem reden genoeg om die uitnodiging af te slaan, doch bekend met de schaarsheid der deenaren in het vaderland, verklaarde hij zich bereid daarheen te gaan. Hij voer van Amsterdam naar Kampen, maar werd in het schip door den predikant van Ens, op het eiland Schokland, herkend, en aan een van de "Meentslieden" verraden, die het terstond den Burgemeester mededeelde. Zoodra hij in Kampen kwam werd hij door eenen verspieler gevolgd, om te zien waar hij binnent ging. Dat was ten huize van den burgher en lakenbereider Allaerd Dirksfoor, waar hij zyn verblyfdacht te nemen. Deze, hem niet van aangezicht kennende, en ook niet wetende dat hij predikant was, te meer omdat hij ook geen predikants-kleding droeg, stond met eenige lieden in zynen tuin, let te spreken, toen die van de Magistraat of Burghemeesters met hunne dienaren daar kommen in vallet, die Lyndenius, eer hij spreken kon en zich bekend maken, in het voorhuis aangrep en weglaadden. Dit geschiedde op donderdag voor Pascheen, den 10^{den} April naer ouden stijl, of den 20sten April naer den nieueren, 1623. Zij brachten hem op eenen hogen toren, de Staa, gevoort genaamd, waar zij hem met zwart ijzeren ketenen aan eenen dikken paal vastmaakten, en met een boei ook zyn eene been daar aan vast sloten, zoodat hij, zoolang hij in dien kerker

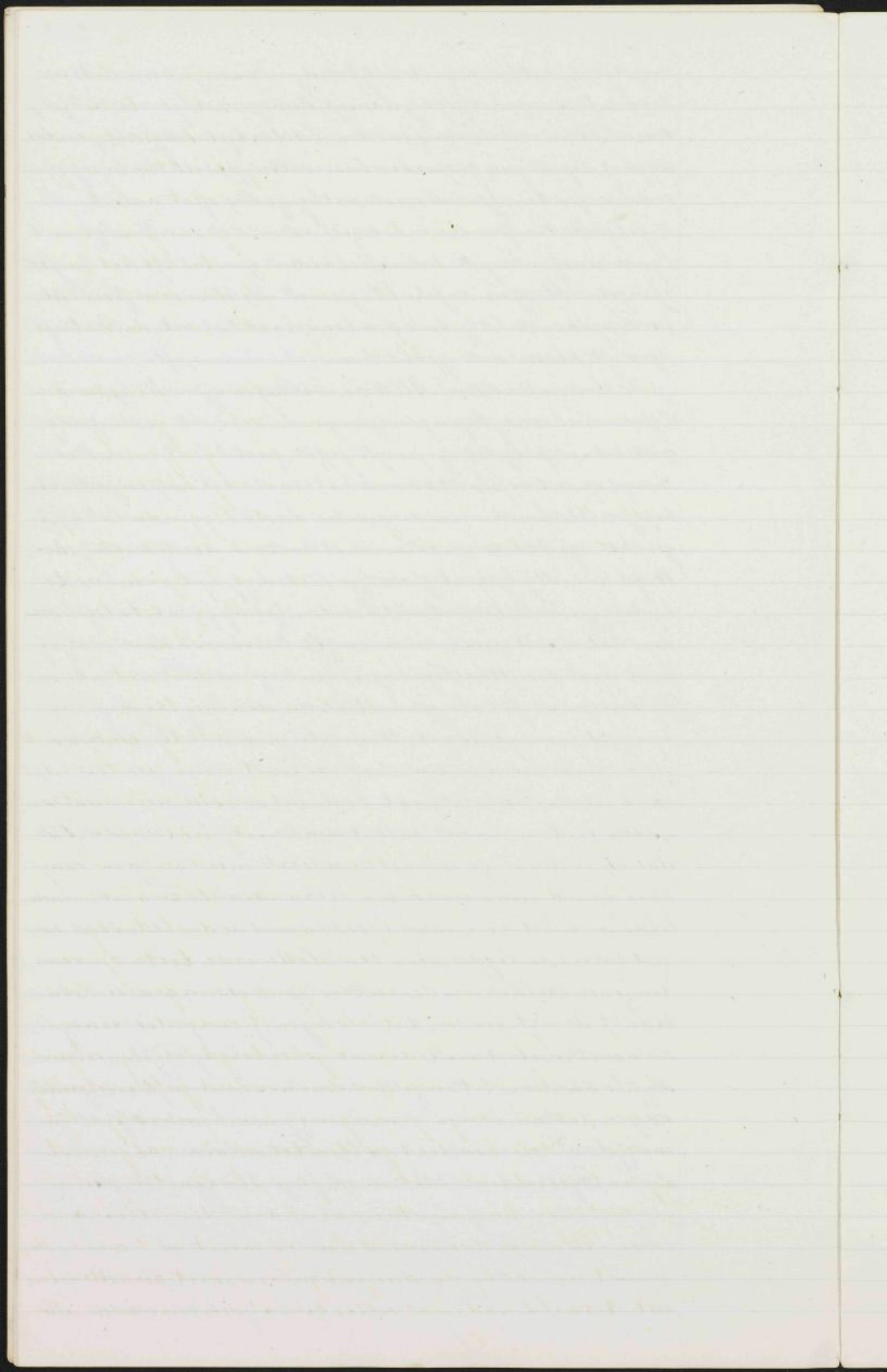
was, en dat was omtrent negen weken, met dien keten moest gaan staan, zitten, liggen, en slapen. De Magistraat van Kampen maakte ter stondt zijn gerangenneming aan de Staten-Generaal bekend, die dezen brief wederom aan het Hof van Holland vertoonden, om te vernemen of de Heeren Raden iets op of tegen den persoon van Paulus Lyndenius te zeggen hadden, of hem ten laste legden. Het Hof stelde hun enige artikelen uit de bekentenis van Slatius en Jan Blansaert ter hand, met last of verzoek om den gerangene daarop te examineren, en te zien of zij iets uit hem trekken konden, ingonderheid om na te vrezen of hij schuld had aan de ontdekte Conspiracie.

Ingerolge die aanschrijving werd Lyndenius opzekerewacht in het midden van Mei, ouderen stijl, van de Haagpoort in de Wildwag gebracht, waar men gewoonlijk de grootste kraaddoeners, die het leren verbeurd hadden, placht te zetten. Daar rond hij drie Heeren, de Burgemeesters Hardenberg en Ruitenberg, den Secretaris, en den Beul met „een deel scherpe roeden,” ook de pijnbank, zoodat alles gereed scheen om hem te geeselen en te pijnigen. Men heeft hem toen, met al dat pyntuig voor oogen, scherpelyk ondergraagd, niet alleen over het oogmerk van zijn komst te Kampen, maar ook ter zake van de conspiracie, hem daarmede beschuldigende zonder eenig berijste hebbesten zijn laste. Zij eischten dat hij het zoude bekennen. Hij zeide dat hij het niet kon bekennen, deswijl hij in die zaak gansch onschuldig was. Op dat ontkennen begonnen de Heeren te dreigen met de pijnbank, en wezen hem op den beul, die daarbij stond om hem te ontkleeden en te geeselen. Hij meende dat het eerst was, begon al zijn wambuis te ontknoopen, en zich tot de pijn te voegen, en God te bidden om kracht, opdat zijn onschuld mocht blijken: ook keerde hij zich tot de Heeren, zeggende: „Mijne Heeren, ik bid u giet toe wat gij doet, en beneem mij mijne gezondheid niet, want ik ben onschuldig.” Toen sprak de Burgemeester Hardenberg op den bovenstaande ring en vol, en zeide tegen den gerangene: „Zie zoo lang moet gij nog gerekt worden, hem verder zoo hard bejegende, dat hij later pleegde te zeggen, dat hij nog nooit onder Heeren iemand gezien had, die minder billijkheid en meer bitterheid had dan die Burgemeester. Doch aldat dreigde met beul en pijn, met geeselen, met rekkewentrekken, was te-

vergeefs, hij volhoudde in het betwijelen van zijne onschuld, en het kram nu op het pijnigen aan; doch geen blyk noch schijn van schuld vindende, durfde men niet voortgaant tot soeker verondraging, en rond goed hem weder naar de Haagpoort te brengen.

Tauwa schreef de Magistraat eenen brief aan de Ho. M. Steerenstaten Generaal, inhoudende: „dat se alle vlijt in't onderraege van Lyndenius, met naemen op de confes, pijn van Slatius en Jan Blansart hadden aengereeld; oversendende 't geen hij daerop hadt bekent, en inschrift „gestelt, sonder dat sy uit hem iets anders, ofte meer had, dan konnen trekken." De Steerenstaten zijne belijdenis hebbende hooren lezen, en daar geene schuld in vindende met betrekking tot de conspiratie, gaven lust om de Heeren Burgemeesters en Wethouders der stad Kampen, met eenen brief te bedanken voor de gedane moeite, en naardien gy op het oogenblik niets anders hadden, noch moesten, ten laste van den gerangene, zoo lieten gy het aan hen over in deze zaak verdere te handelen, zooals gy het ten dienste van het Land zouden moeten te behooren. Maar op 12 juni werd door den Steen Tegnael, van wege de Provincie Overys, selten Generaliteit gecommittet, aan hunne Hoog. Moog. voorgesteld, wat die van Kampen zouden hebbent te doen met den Amiri aanschen Predikant, dien gy in hunne stad in hechtenis hadden, en wiens confessie gy aan hunne Hoog. Moog. hadden toegezonden. Op dat voorstel is, na gedaan omraagen, verstaan, dat men den gemelde Predikant zou mogen brengew op het huis Loerestein, om aldaar, gelijk de andere Predikanten die daar waren, met zekerheit opgesloten en bewaard te worden. Diens volgens hebben Burgemeesters en Wethouders der stad Kampen, Lyndenius ter eeuwiger gerangenis verwegen, en naar Loerestein doen voeren, waar hij 27 juni, nieuw stijl, aankam. Men zette hem hierin eenen plaats genaamde de groene kamer, die, beneden zijnde, haard uitzicht had ten zijde op de vensters van de kamers boven, waar Simon Lucae Bystarus werd bewaard. Deze had zijn vensters open gezet, om te zien of Lyndenius niet uit dezijne zou kijken, en daaropziende dat hij zijn vensters open deed, sprak hy hem aan. Maarniet lang met elkander gesproken hebbende, zag hy dat de vensters van Lyndenius weder gesloten werden, en

hoorde hij dat men ze toespikkende. Dus werd hun dat vermaak benomen. Spoedig daarop kwam de oipier boren bij Bysterus, hem uit naam van den Luitenant bekijrende, omdat hij met Lyndenius gesproken had, en dreigde dat men ook zijne vensters zou toespikken wanneer hij zulks niet na liet.

Gelyk de Remonstranten zich over de gerangenis van Lyndenius ten hoogste bedroefd hadden, zoo strekte het huurdreugde dat zijne onschuld, zoowel als die van Niellius en Poppius, op het stuk der Conspiratie, aan de Brothouders zoo klaar was gebleken.

De lakenbereider Alfaerd Dirksfoor, in diens voorhuis Lyndenius was gerangen genomen, werd ook gerangen genomen en op de Hagepoort gezet, niet bij Lyndenius, maar op een plaats waar het, van wege het ongedierte, niet wel te houden was, hem ten laste leggende dat hij, tegen het verbod in, een Remonstrantsch Predikant gehobergd had. Hij bracht daar tegen in dat hij Lyndenius, toen hij in zijn huis kwam, niet kende; dat hij er niets tegen doen kon dat een vreemd man in zijn voorhuis kwam; dat hij hem eerst moest hebben horen spreken, en dan, wetende wie hij was, moest gehobergd hebben, om schuldig te zijn. Terwijl hij in de gerangenis zat, bemerkte men dat hij somtijds met zijne vrouw kon spreken, door een venster van den toren dat op de stads-wal uitzicht had. Dat venster werd dichtgespikerd, en de man zat in het donker. Hij beklagde zich dat hij op die wijze van het ongedierte moet vergaan, terwijl hij ze in het donker van zijn lichaam niet kon wezen; vruchteloos, men liet hem daar 17 of 18 weken, in den bestentijd van zijn bedrijf, en legde hem ten slotte een boete op van duizend gulden, en de kosten zijner gerangenis. Men bracht daar tegen in, dat, als hij met voorweten eenen Remonstrantschen Predikant gehobergd had, hij, volgens de plakkaten, niet meer dan driehonderd gulden schuldig was, en dat die lange gerangenis hem waarschijnlijk meer dan driehonderd gulden tot schade was geweest. Lij antwoorden: „dat se op geen plakkaten pasten, „en dat se in hunne stad naer hunne discretie handelen.“ Alles was dus vruchteloos, hij mocht niet van de Hagepoort voor dat hij de duizend gulden, met de kosten, ten volle betaald had. Dat alles bracht den man in de aller-

uitenste ongelegenheid, en op den drempel der wrede.

(G. Brandt, Historie der Reformatie. IV. bl. 1096 tot 1101. — J. Regenboog, Historie der Remonstranten. II. bl. 356 tot 358.).

Over de mishandeling van Paulus Lyndenius, (wiens schuilnaam was Filanus), sprak ook Pasquier de Rijne, in zijn hekelschrift, getiteld: „Kamper-Steurtjen, van harde eynen, sterke boter, en bittere mostert,” uit, gegeren in 1640.

(J. van Houten, Pasquier de Rijne; bl. 186, 345, 373, en de Aantl. bl. 15).

Op 19 juli 1631 is Lyndenius, met de Predikanten Bernhardus Zeekius, Petrus Cupus, Carolus Niellius, (Charles de Niello), Arnoldus Geesteranus, Dirk Boom, en Simon Lucae Bystarus, Loerestein ontvlucht.

(A. J. van der Sta, Aardrijksk. Woordenboek der Nederlanden, i. t. Loerestein. — Huisriend. 1005. bl. 263.).

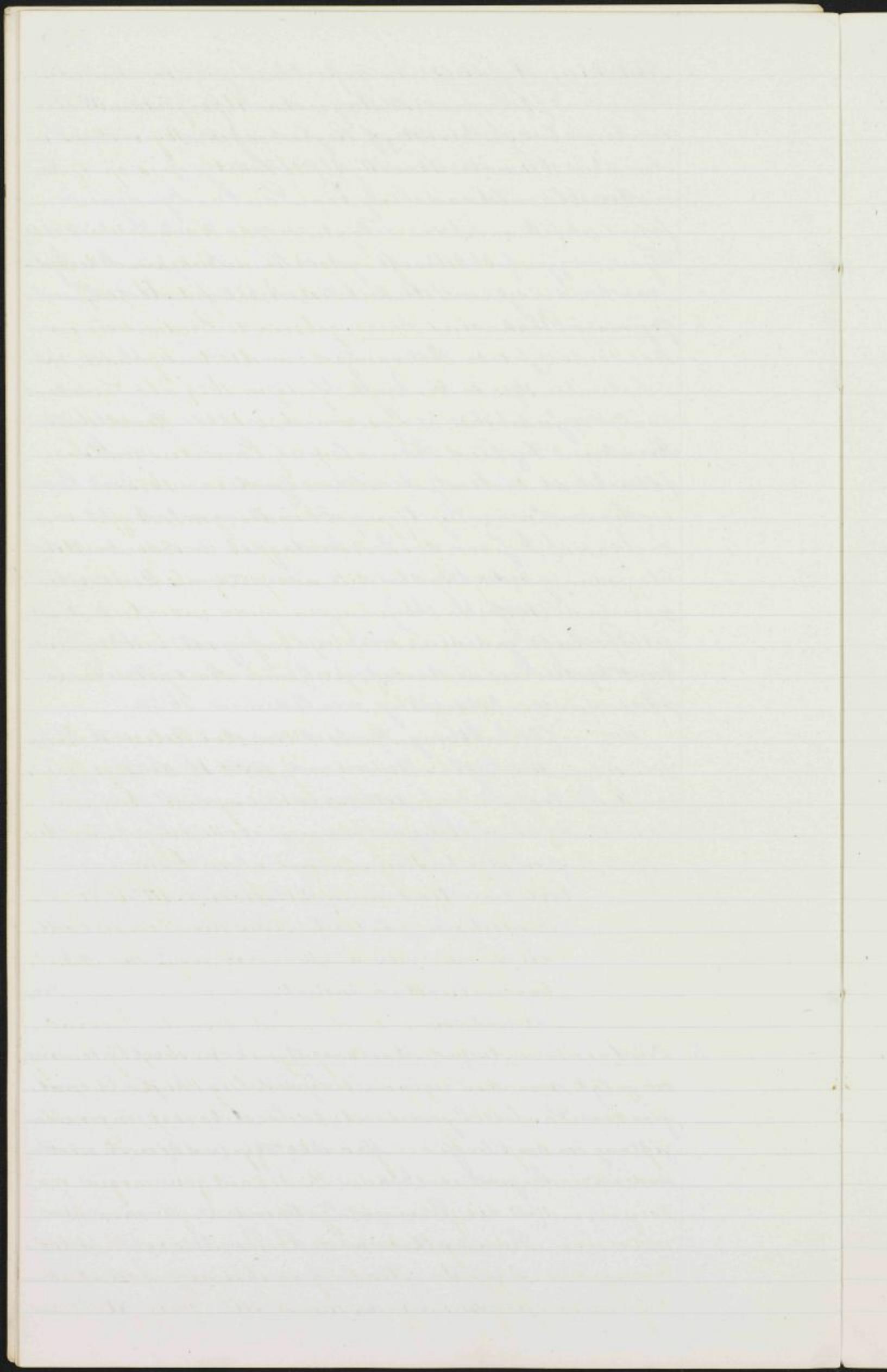
Paulus Lyndenius werd, op 3 Augustus 1632, Predikant bij de Remonstrantsche Gemeente te Soest, en is aldaar, in die betrekking, overleden in 1640.

(C. A. Abbing, Geschied. der stad Hoorn. II. bl. 94 der Bijl. — Huisriend. 1005. bl. 263).

N.B. Van N° 1 af, tot, waar ik meer, N° 26 ingesloten, is de spelling der namen van de Predikanten gerold, naar hunne eigene handtekening in een boek, berustende in het Archief der Clas. A., merloort, en getiteld: „Belijdenisse des ghe-loofs,” en daar achter, even eens gedrukt: „Formulier van onderteckeninghe voor Gec. dicanten.”

Li Niclaes Corneliszn. Hoochvorst, Proponent, werd, waar, schijnlijk door de Provinciale Synode, in 1619, als oprol, gew van Paulus Lyndenius, te Soest benoemd, en nam zitting in de Clas. Mei 1620. Hij is aldaar overleden in Augustus 1630.

(H. van Rhenen, Lijste van de Namen der Predikanten onder de Pro. Utrecht. bl. 113. — Naumbord in de kerkekamer te Soest. — Reitsma en r. Veen, Acta der Provincie Partic. Synoden. VI. bl. 148).

- 5 Antonius Helderius, Amersfoorter, (vader van Reinerus), Proponent, beroepen in Augustus 1630; geëxamineerd in November, en bevestigd 20 November. Hij vertrok in November 1631 naar Trieswijk, (De Vaart), en is op 17 November 1664, aldaar overleden.

(H. v. Rhenen, Lijste van de Namen der Predd.
enz. bl. 116.- Naambord in de Kerkkamer te Soest-
Hist en Moll, Kerkhist. Archief. I. bl. 304.)

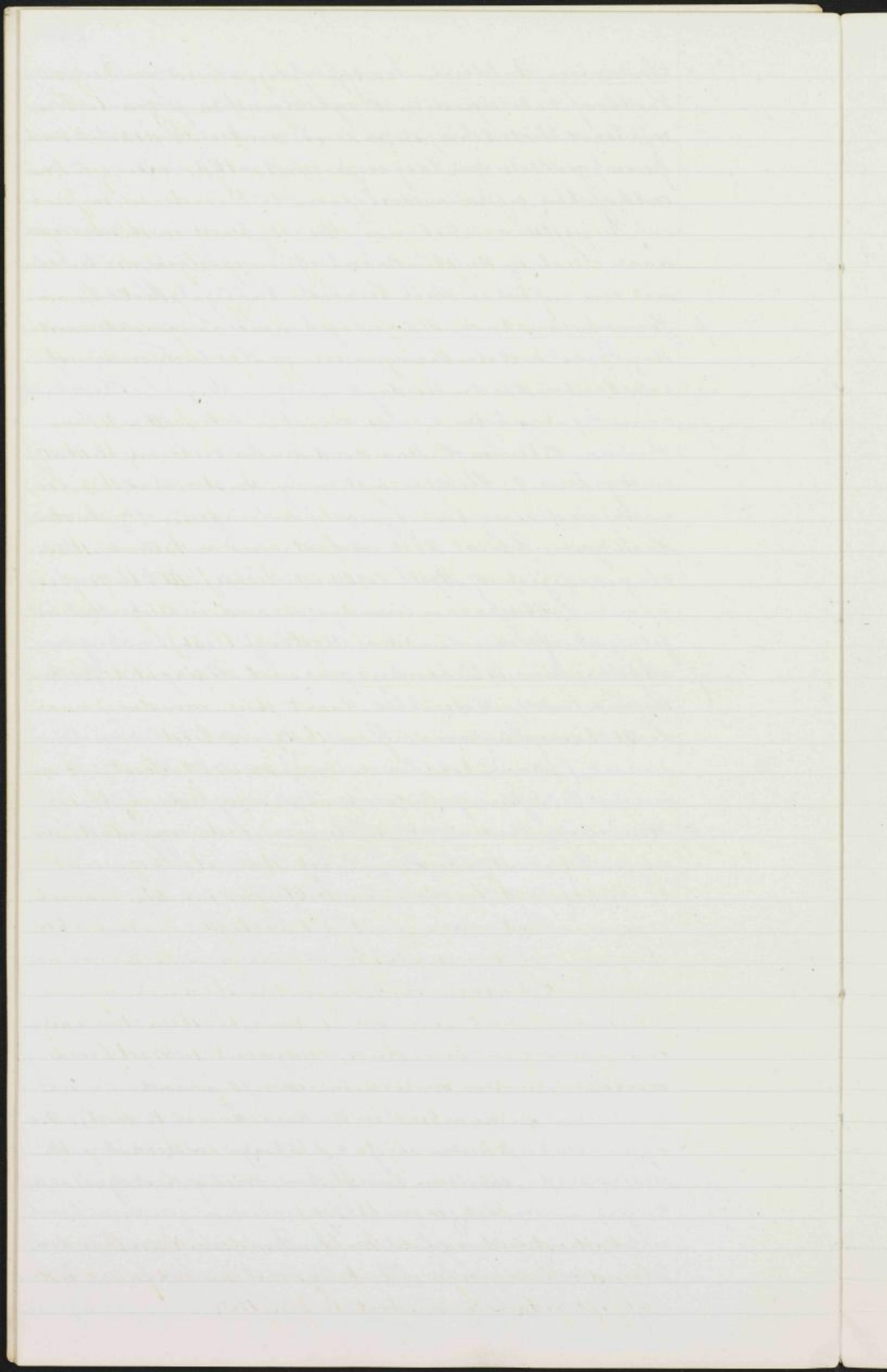
- 6 Joannes Paschasius Baers, geboren te Breda, werd in 1605 Predikant te Scherpenzeel; in 1610 te Fijnaard; op 5 September 1620 te Trieswijk; ging in 1629 als Predikant naar Fernambuco; en was van 1632 tot Maart 1645, Predikant te Soest. Toen werd hij Emeritus verklaard, en overleed te Soest in het voorjaar van 1653.

Hij kan een zoon, of jonger broeder, geweest zijn van Paschasius Baers, M^r in Avocheaspel in 1580, en die als zoodanig op 17 April (stilo novo) 1589, als kerkenkondie, naer in de Clasfis van Enchuyzen, mede ondertekent het getuigschrift van de Ledew der Clasfis van Enchuyzen voor Christianus Lenaertsz, genaamd Sinapius Venlo, Predikant te Medenblik.

Ook een Paschasius Baers, Minister Ecclesiae Leorae, diensis, ("denar tot Lewarden"), wordt 12 Mei 1591 Praeses van den Frieschen prorincionaelshchen synode, binnens' Docum. Deze kan niet dezelfde zijn als de voorgaande, die, volgens Bor, in 1590 te Hoog-kenspel is overleden.

(Hist en Moll, Kerkhist. Archief. III. bl. 72, 73.-
Reitsma en van Veen, Acta der Thor en Parti,
cul. Synoden. VI. bl. 148, en 56, enz... Bor, Nederl.
Oorloghen; III. bl. 47).

Joannes Paschasius Baers werd door de Bewindhebbers der West-Indische Compagnie, in 1629, bij leening verzocht, waartoe hij zich bereidwillig toonde, en wat Kerkraad en Clasfis toestonden, mits dat, ingevallen hij na verloop van een jaar tot zijn dienst niet wederkeerde, men een ander Predikant zou mogen verkiezen; indien dit zoo mocht geschieden, zou men hem echter een andere plaats in de Provincie open houden. Wedergekomen zijnde, stond hij in 1631, regens verscheidene begane misflagen, in zijn dienst stil; kreeg getuigenis

brieten om naar een andere gelegenheid om te zien,
en bleef van den dienst ontslagen; men zou te Fries-
rijk niet het beroepen van een ander Predikant voort-
gaan, gerende hem nog negen weken tijs, men zou hem
intusschen ergens anders zoeken te bevorderen, in Juni
en Augustus van het jaar 1631. Hij werd in 1632 beroepen
naar Soest, in de plaats van zijnen opvolger, die van daar
met een mij beroep naar Friesrijk in zijne plaats kom.
Bacas bedankte de Clasfis voor hare aangerende moeite
en zorg, in het overbrengen van zijn persoon en dienst
van Friesrijk naar Soest.

(Naambord in de kerkekamer te Soest. - H. van Rhenen, Lijste v.d. namen der Predd. enz. bl. 116, 117).

Hij schreef: *Blindu ingenomen. Amsterdam, 1630; Cor. nucopiac, d. i. een boek van allerlei materieën, te Amster-
dam gedrukt tot kost en last van den Autheur. 1640.*

(Rist en Moll, Kerkhist. Archief. III. bl. 72, 73. -

Frederiks en van den Branden, Biogr. Woorden-
der N. en Z. Nederl. Letterk. bl. 31).

7 Abrahamus Eilshemius, was eerst Predikant te Belkum,
in Friesland, en werd, in Maart 1645, van daar naar
Soest beroepen, waar hij in 1649 overleed.

(Naambord in de kerkekamer te Soest. - H. van

Rhenen, Lijste v.d. namen der Predd. enz. bl. 113).

8 Henricus Martini ab Starlingen, vader van Martinus
en Ernestus. Hij werd in Maart 1642, als Proponent,
te Nijterecht beroepen, in de Clasfis van die maand
geëxamineerd, en op zijn tijd bevestigd. In November
1649 werd hij door de Clasfis, alsoo er geen Kerkeraad was,
naar Soest beroepen. In Augustus 1651 werd hij Eme-
ritus verklaard, en is op 21 November 1651, ten huize
van zijnen zoon Ernestus, Predikant te Wrotbroek,
overleden, in den ouderdom van 70 jaren..

(Naambord in de kerkekamer te Soest. - H. van

Rhenen, Lijste v.d. namen der Predd. enz. bl.

112, 113. - Van Alphen, Nieuw Kerkel. Hand-
boek. 1090. bl. 100).

„ Onderstand aan de Waldenser door Nederland ver-
leend: Rekeninge ende bewys van den ontfangenck ende
wtgift gedaen by Lambert de Gruyter: